БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

45-дахи жэлээ гарана.

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 248 (11846) | 1968 оной октябриин 20, воскресени | Сэн 2 мүнгэн

…й Верховно Соведэй Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссинуудта

…н 18-да Кремльдэ СССР-эй Верховно Сове… Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй …рэгүүдэй талаар комиссинуудай хамтын …боо. Президиумэй столдо СССР-эй Верховно …зай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй талаар …түрүүлэгшэ — М. А. Суслов, СССР-эй Вер…эй Национальностьнуудай Соведэй гадаа…дэй талаар комиссиин түрүүлэгшэ — Б. Н.

…ловай түрүүлэлгэ доро комиссинууд 1968 …иин 16-да Прагада гар табигдаһан, ЧССР-…рэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим … Социалис Республикануудай Союзай правительствын ба Чехословакиин Социалис Республикын правительствын хоорондохи договорые эсэслэн баталха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй үмэнэһөө СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй баталамжада үгтэһэн дурадхалые хаража үзэбэ.

Зүблөөн дээрэ СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко элидхэл хэбэ.

Зүбшэн хэлсэһэнэй һүүлээр комиссинуудай гэшүүд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые нэгэн дуугаар һайшаагаад, Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ совет сэрэгүүдэй байха гурим тухай СССР-эй правительствын ба ЧССР-эй правительствын хоорондохи договорые эсэслэн баталхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ дурадхаба.

…ВЕТ-ЧЕХОСЛОВАК ДОГОВОР ЭСЭСЛЭН БАТАЛАГДАБА

…газар дээрэ совет сэ… саг зуура байха гурим …т Социалис Республи… Союзай правительствын, …иин Социалис Респуб… …вительствын хоорондо …н договорые СССР-эй …дэй Совет СССР-эй … Соведэй Президиумдэ … Совет Социалис Рес… …дай Союзай үмэнэһөө … Министрнүүдэй Соведэй … А. Н. Косыгин, Че… … Социалис Республи… … ЧССР-эй правитель… …түрүүлэгшэ О. Черник 1968 оной октябриин 16-да Прагада тус договортоо гар табиһаниинь мэдээжэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум ЧССР-эй газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын, Чехословакиин Социалис Республикын правительствын хоорондо баталагдаһан договорые СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссинуудай үзэмжэдэ өөрын гөө октябриин 17-ной тогтоолоор табиһан юм.

СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй, Национальностьнуудай Соведэй гадаадын хэрэгүүдэй комиссинууд СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дурадхалые хаража үзөөд, һайшаагаад, энэ договор эсэслэн баталхыень СССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ һанамжалан дурадхаһан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиум Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим тухай Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствын, Чехословакиин Социалис Республикын правительствын 1968 оной октябриин 16-да Прагада гараа табиһан договор баталха тухай Указые октябриин 18-да нэгэн һаналтайгаар баталаа.

(ТАСС).

…эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

…ХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН …ДЭЭРЭ СОВЕТ СЭРЭГҮҮДЭЙ САГ ЗУУРА БАЙХА ГУРИМ ТУХАЙ СОВЕТ СОЦИАЛИС …БЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН, …ХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН …ВИТЕЛЬСТВЫН ХООРОНДЫН ДОГОВОРЫЕ ЭСЭСЛЭН БАТАЛХА ТУХАЙ

…ловакиин Социалис Республикын газар дээрэ совет …й саг зуура байха гурим тухай Совет Социалис Рес…уудай Союзай правительствын, Чехословакиин Со…Республикын правительствын 1968 оной октябриин …Прагада гараа табиһан, СССР-эй Верховно Соведэй … Соведэй ба Национальностьнуудай Соведэй гадаа…гүүдэй комиссинуудаар һайшаагдаһан, эсэслэн ба…тула СССР-эй Министрнүүдэй Соведээр зууршалаг…договорые эсэслэн баталха.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ
Н. ПОДГОРНЫЙ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь
М. ГЕОРГАДЗЕ.

… Кремль.
…й октябриин 18.

ЧССР-эй Президент договорые эсэслэн баталба

ПРАГА, октябриин 19. (ТАСС). Чехословакиин газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим тухай байгша оной октябриин 16-да Прагада гар табигдаһан Совет-чехословак договорые Чехословакиин Социалис Республикын Президент Л. Свобода үсэгэлдэр эсэслэн баталаа.

ЧССР-эй Национальна суглаанай тогтоол

ПРАГА, октябриин 18 (ТАСС). Чехословакиин газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим тухай 1968 оной октябриин 18-да Прагада гар табигдаһан совет-чехословак договорые һайшаахэ тухай тогтоол Чехословакиин Национальна суглаан баталба.

…-ЧЕХОСЛОВАК ДОГОВОРОЙ ХҮСЭНДӨӨ ОРОҺОН ТУХАЙ

…газар дээрэ совет сэ… саг зуура байха гурим …ССР-эй правительствын, …правительствын байгша …ябриин 16-да Прагада …табиһан договорые хоёр …охидо хуулита зургаануу…аһан, эсэслэн баталһан тухай СССР-эй ба ЧССР-эй правительствануудай хоорондоо харилсан мэдээсэлсэһэн нотонуудые абалсалга 1968 оной октябриин 18-да ЧССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министерствэдэ болоо.

Энэ договор 1968 оной октябриин 18-да хүсэндөө оробо.

Мүнөөдэр эдеэ хоолой промышленностиин хүдэлмэрилэгшэдэй һайндэр

Энэ зураг дээрэ хилээмэ баригша Светлана Доржиева, машинист — хилээмэ зүһэгшэ Зинаида Баторова гэгшэд харуулагдана. Эдэ хоёр ханинар Улаан-Үдын хоёрдохи хилээмэнэй заводто ажалладаг юм. Эдэнэр тус заводто гурбадахи жэлээ ажаллажа байбашье, аха нүхэдэйнгөө дүй дүршэлые халан абажа, ажалдаа ехэ амжалта туйлан, һамтатайхан хилээмэ баридаг.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: С. Доржиева, З. Баторова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

…Р-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ УКАЗ

…Р Ц. А. БАЛБАРОВТА БУРЯАДАЙ АССР-эй ИСКУССТВЫН …ЯАТА АЖАЛ ЯБУУЛАГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

…икын театральна искусст…өөлгэдэ ехэ габьятай бай…түлөө, мүн 50 наһа гүйсэ…дашарамдуулан, Хоца Нам…нэрэмжэтэ Буряадай гүрэнэй театрай директор **Цырен Аюржанаевич Балбаровта** Буряадай АССР-эй искусствын Габьяата ажал ябуулагшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо **А. СЫРЕНОВ.**

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь **К. МАСЛОВ.**

…Үдэ. Соведүүдэй байшан.
…оной октябриин 18.

БУРЯАДАЙ АССР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТИИЕ ХҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭИ ТҮСЭБ 1968 ОНОЙ ЮҺЭН ҺАРЫН ТУРША СОО ДҮҮРГЭЛГЫН ДҮНГҮҮД

БУРЯАДАЙ АССР-эй СТАТИСТИЧЕСКЭ УПРАВЛЕНИИН МЭДЭЭСЭЛ

1968 оной юһэн һарын турша соо республикын промышленность продукци худалдаха түсэбөө 102 процент, тэрэ тоодо союзна мэдэлэй промышленность — 102 процент, республиканска мэдэлэй промышленность — 102 процент, Буряадай АССР-эй управленинүүд ба министерствэнүүдэй промышленность — 104 процент дүүргэв.

Юһэн һарын турша соо түсэбһөө гадуур 11,7 миллион түхэригэй продукци худалдагдаһан байна.

1968 оной 9 һарын турша соо нэгэдэлнүүд ба министерствэнүүдэй түс түс предприятинуудай продукци худалдаха түсэбүүд иимээр дүүргэгдээ:

	9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1967 оной 9 һарынхитай сасуулбал 1968 оной 9 һарын бүхы продукци процентээр
Бүхы республика дотор	102	113
тэрэ тоодо:		
Союзна мэдэлэй предприятинууд	102	109
«Электромашина» завод	102	114
«Теплоприбор» завод	103	109
Улаан-Үдын локомотив-вагон заһабарилгын завод	106	119
Таловска түмэр бетон конструкцинуудай завод	104	110
«Бурятэнерго» гэжэ районно управлени	104	103
Галуута-Нуурай шахтоуправлени	93	102
«Татарский ключ» гэжэ карьер	106	106
«Забайкаллес» комбинат	101	104
тэрэ тоодо:		
Мебельно-модо болбосоруулдаг комбинат	91	102
Элхиин автозаһабарилгын завод	99,4	130
Тимлюгэй цементын завод	107	117
Тимлюгэй асбоцементнэ зүйлнүүдэй завод	96	114
«Буржелезобетон» гэжэ үйлэдбэриин нэгэдэл	100,6	112
Республиканска мэдэлэй предприятинууд	102	115
Улаан-Үдын шэлэй завод	103	136
Улаан-Үдын мяханай комбинат	102	98
Улаан-Үдын ликеро-архиин завод	103	121
Улаан-Үдын спиртын завод	99,5	100.4
Һү бэлэдхэхэ ба һүнэй промышленностиин талаар Буряадай республиканска үйлэдбэриин управлени	100	99
Буряадай загаһанай промышленностиин трест	121	114
Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрика	102	118
Улаан-Үдын нооһо угаадаг фабрика	101	139
Шэнэ Бэрээнэй механическа завод	106	113
Сэлэн-Дүүмын заһабарилгын-механическа завод	97	122
Улаан-Үдын тээрмын комбинат	93	100.7
Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи хэблэлэй управлени	109	104
«Бурятцелинстрой» гэжэ трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат	106	109
«Россельхозтехника» гэжэ нэгэдэл	102	86
Республиканска мэдэлэй промышленностьһаа — Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон управленинүүдэй промышленность	104	109
Нютагай промышленностиин министерство	108	112
тэрэ тоодо:		
Кировэй нэрэмжэтэ металл зүйлнүүдэй завод	102	96
Улаан-Үдын һэеы гуталай фабрика	100.1	106
Хяагтын ээрэлгын-трикотажай фабрика	112	99
Сүхын арһанай завод	101	99.7
Улаан-Үдын оёдолой фабрика	109	113
Галуута-Нуурай оёдолой фабрика	109	141
Хүн зониие ажаһуудалай талаар хангаха министерство	99,6	104
Эдеэ хоолой промышленностиин министерство	105	109
Ой модоной ажахын министерство	136	193
Түлишын промышленностиин управлени	98	111
Барилгын материалнуудай промышленностиин управлени	91	99.6
тэрэ тоодо:		
Татауровай барилгын материалнуудай комбинат	84	96
Улаан-Үдын хирпиисын завод	98	102

Продукци худалдаха түсэб бүхы дээрэ республика дотор үлүүлэн дүүргэгдэһэн болобошье, 49 промышленна предприяти (гү, али бүхы предприятинуудай 25 процентнь) продукци худалдаха даабарияа дүүргэжэ шадаагүй, түсэбөөр хараалагдаһанһаа 9,3 миллион түхэригөөр бага продукци худалдаа.

Улаан-Үдэ городой, республикын районуудай промышленность продукци худалдаха түсэбөө иимээр дүүргэв:

	9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1967 оной 9 һарынхитай сасуулбал, 1968 оной 9 һарын бүхы продукци процентээр		9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1967 оной 9 һарынхитай сасуулбал, 1968 оной 9 һарын бүхы продукци процентээр
Улаан-Үдэ город	102	115	Захааминай	105	111
тэрэ тоодо:			Кабанскын	101	108
Советскэ район	104	117	Хэжэнгын	93	97
Железнодорожно район	103	112	Хяагтын	101	127
Октябрьска район	101	117	Мухар-Шэбэрэн	98	104
аймагууд:			Прибайкалиин	102	107
Баунтын	108	112	Ахын	111	72
Баргажанай	102	110	Хойто-Байгалай	123	86
Бэшүүрэй	98	106	Сэлэнгын	100.9	112
Зэдын	100.7	90	Түнхэнэй	105	110
Яруунын	98	96	Хоринн	98	109
Загарайн	105	103	Улаан-Үдын (хүдөөгэй)	105	115

Промышленностиин түс түс һалбаринууд продукци худалдаха даабарияа иимээр дүүргэв:

	9 һарын түсэбэй дүүргэлтэ процентээр	1967 оной 9 һарынхитай сасуулбал 1968 оной 9 һарын бүхы продукци процентээр
Хара металлурги	106	106
Үнгэтэ металлурги	104	108
Түлишын промышленность	93	102
Электроэнерги ба теплоэнерги гаргалга	104	103
Машина бүтээлгэ ба металл болбосоруулга	103	113
Ой модоной ба модо болбосоруулдаг промышленность — бүхыдөө	102	105
тэрэ тоодо:		
Модо ашаглалга	102	105
Модо болбосоруулдаг промышленность	101	106
Барилгын материалнуудай промышленность	99	109
Шэлэй промышленность	103	136
Хүнгэн промышленность	102	131
Эдеэ хоолой промышленность — бүхыдөө	101	101
тэрэ тоодо:		
Загаһанай	119	109
Мяханай	102	98

Промышленна гол түхэлэй продукци гаргалга 1968 оной 9 һарын турша соо иимэ байгаа:

	1968 оной 9 һара соо үйлэдбэрилэгдэһэниинь	1967 оной 9 һарынхитай сасуулбал, 1968 оной 9 һарынхи процентээр
Нүүрһэн — миллион тонноор	0.9	102
Автомобиль дээрэ түхеэрэгдэһэн кран — хэһэгээр	468	105
Хэрэглэлэй модо шэрэлгэ (колхозуудай модо бэлэдхэлгүйгөөр) — миллион кубическа метрээр	3.2	105
Хюрөөдэһэн модон (колхозуудай хюрөөдэһые оруулангүй) — мянган кубическа метрээр	830	99,3
Хирпиисэ (колхозуудай сохиһые оруулангүй) — миллион хэһэгээр	52,4	100.3
Шифер — миллион хэһэг условно плиткээр	121.8	103
Хабсаргагдадаг түмэр-бетон конструкцинууд ба детальнууд — мянган кубическа метрээр	92	102
Сонхын шэл — миллион дүрбэлжэн метрээр	11	127
Нооһон бүд — мянган дүрбэлжэн метрээр	1526	100.3
Трикотаж дотор хубсаһан — мянган хэһэгээр	1788	90
Трикотаж гадар хубсаһан — мянган хэһэгээр	805	106
Арһан гутал — мянган паараар	63.3	96
Һэеы гутал — мянган паараар	190	92
Хубсаһа угаадаг машина — мянган хэһэгээр	122.3	112
Мебель (түмэр оронгүйгөөр) — миллион түхэригөөр	5,2	109
Түмэр оронууд — мянган хэһэгээр	77	97
Мяхан (гүрэнэй нөөсэһөө) — мянган тонноор	22,3	98
Колбаса — мянган тонноор	8,1	102
Загаһа барилга — мянган тонноор	3,6	109
Малай тоһон (гүрэнэй нөөсэһөө) — мянган тонноор	3.1	90
Үдхэн һүнэй продукци һүндэ оруулжа тоолоходо (гүрэнэй нөөсэһөө) — мянган тонноор	26,9	112
Кондитерска зүйлнүүд — мянган тонноор	4.6	118
Бүхы түхэлэй консервэ — миллион хэһэг условно баанхаар	29.4	99.8

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ГАЗАР ДЭЭРЭ СОВЕТ СЭРЭГҮҮДЭЙ САГ ЗУУРА БАЙХА ГУРИМ ТУХАЙ

…Т СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БА ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХООРОНДОХИ

Д О Г О В О Р

…Социалис Республикануудай …правительство ба Чехослова…лис Республикын прави…

…Социалис Республикануудай …Чехословакиин хоорондо…лэн социалис хани бари…ны оронуудай хоорондохи …аа болон харилсаа холбоо …ын тула, 1968 оной авгу… болоһон Братиславадахи …зүүлһэнэй ёһоор, социа…лтануудые хамгаалхын, … мүн бүхы дэлхэй дээрэ энхэ найрамдал болон аюулгүй байдал бэхижүүлхын тула бүхы хүсэ шадалаа гаргаха гэжэ шиидээд,

1963 оной ноябриин 27-ной протоколоор һунаагдаһан, хани барисаан, харилсан туһалалсалга ба дайнай һүүлэй үедэ харилсаа холбоотой байха тухай 1943 оной декабриин 12-ой договорые хараадаа абан,

1968 оной августын 23—26-да, октябриин 3—4-дэ Москвада болоһон совет-чехословак хөөрэлдөөнүүдэй үедэ туйлагдаһан хэлсээнэй ёһоор, энэ договор баталха гэжэ шиидээд, иигэжэ ойлголсобо:

СТАТЬЯ I.

Чехословакиин Социалис Республикада байһан совет сэрэгүүдэй зарим хубиие Баруун Германиин милитарис хүсэнүүдэй үһөөгөө абаха гэһэн эрмэлзэлгэнүүдэй бүри шангадажа байһан ябуулгануудһаа социалис хани барисаата оронуудай аюулгүйе хангаха зорилготойгоор Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура үлөөхэ гэжэ, Болгариин арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Польшын Арадай Республикын правительствануудай зүбшөөлөө үгэһэнэй ёһоор, Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство ба Чехословакиин Социалис Республикын правительство хэлсэв.

Совет Социалис Республикануудай Союзай бусад сэрэгүүдынь, тэрэшэлэн Болгариин Арадай Республикын, Венгриин Арадай Республикын, Германиин Демократическа Республикын, Польшын Арадай Республикын сэрэгүүд 1968 оной августын 23—26, октябриин 3—4-нэй Москвадахи хэлсээнүүдэй документнүүдэй ёһоор, Чехословакиин газар дээрэһээ гаргагдаха байна. Эдэ сэрэгүүдые гаргалга энэ договор хоёр талаһаа эсэслэн баталһанай һүүлээр эхилжэ, хоёр һарын туршада шата шатаараа бээлүүлэгдэхэ юм.

Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура үлэһэн совет сэрэгүүдэй тоо ба байрлаха газарынь Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын правительствануудай хоорондохи хэлсээнүүдэй ёһоор тодорхойлогдохо.

Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура байһан совет сэрэгүүд совет сэрэгэй командованиин мэдэлдэ байха.

СТАТЬЯ 2.

1. Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха ушар тэрэнэй бэеэ даанхай байлгые эбдэнэгүй. Со-

(Түгэсхэлынь 3-дахи нюурта).

ЭРХИМ ТОГООШОН

Бууза, бүхэлеэр шанагдаһан мяха, зөөхэй, буряад янзаар буйлуулагдаһан шуһа эдихэ дуратайшуул «Дружба» кафедэ ошожо, олоороо эдеэлдэг болонхой. Энэ кафедэ ажалдаа оролдосотой һайнаар хандадаг коллектив хүдэлдэг юм. Тэдэнэй дундаһаа дүрбэдэхи разрядай тогоошон Нина Боронсоева онсо шалгараа. Тэрэ хододоо амтатай эдеэ бэлдэдэг.

Нина Боронсоева ганса өөрынгөө ажал хараад ябадаггүй, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нина Боронсоева.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

ХҮГЖЭНГИ ҮЙЛЭДБЭРИТЭЙ БОЛООБДИ

Манай республика эдеэ хоолой хүгжэнги өөрын индустритай болонхой. Хэдэн арбаад предприятида 2,5 мянган хүн хүдэлмэрилнэ. Эдеэ хоолой предприятинуудай коллективүүд даабаряа жэл бүхэндэ үлүүлэн дүүргэдэг, үйлэдбэреэ хүгжөөн үргэдхэжэ байдаг. Арад зоной хэрэглэдэг эдеэ хоол элбэгжүүлхэ, шанарыень һайжаруулха, худалдан абагшадай ходо хэрэглэдэг продукци бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргаха асуудалда гол анхарал хандуулагдана. Ажалшадай ургажа байгаа эрилтэ хангахын тула манай предприятинууд шэнэ техникээр зэбсэглэгдэнэ, техническэ дэбжэлтэ туйлаһанай ашаар үйлэдбэриингөө ашаг үрэ дээшэлүүлжэ байна.

Эдеэ хоолой предприятинуудай хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэ, продукциин өөрынь үнэ сэн хямдаруулха, шанарыень улам һайжаруулха, ассортиментыень олошоруулха асуудалда саг үргэлжын анхарал хандуулдаг болоо. Табан жэлэй үнгэрһэн энэ хугасаада продукци үйлэдбэрилэн гаргалга 22 процентээр дээшэлээ. Тиихэдээ арад зоной ехээр хэрэглэдэг гол зүйлнүүдые, жэшээлхэдэ, хилээмэ барилга, үрэ жэмэсэй консервэ хэлгэ, пиво шаналга, минеральна уһа худалдалга нилээд ехээр дээшэлээ.

Арад зон мал ажалай продукт —тоһо, мяха, һү ехээр хэрэглэдэг болоо, мүн торт, пирожно худалдаанда ехэ гүйсэтэй болонхой. Һүүлэй гурбан жэлэй туршада торт, пирожно худалдан абалга 30 процентээр ургаһан байна. Энэ зүйл хэрэглэлгээр манай Улаан-Үдэ РСФСР дотор 3-дахи һуури эзэлдэг. Түрүүшын хоёр һууриие хүн зоноор олон Москва, Ленинград хотонууд эзэлнэ.

Манай эдеэ хоол буйлуулагшад энэ жэлэйнгээ даабарие амжалтатайгаар дүүргэжэ байна. Бүхы министерство дээрэ абажа харахада, продукци наймаалха түсэб 105 процент дүүргэгдэһэн байна. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулхада, продукци наймаалга 10 процентээр ургаа. Нэгэ миллион үлүүтэй түхэригэй продукци даабариһаа гадуур үйлэдбэрилэгдэбэ. Энэ баримта юу гэршэлнэб гэхэдэ, совет арадай байдал һуудал улам һайжаржа байна.

Үйлэдбэриин түрүүшүүл олон. Тэдэнэй габшагай ажалай ашаар амжалта туйлагдана гэжэ хэлэхээр. Улаан-Үдын хилээмэнэй комбинадай мастер-кондитер С. У. Нержанова, тус комбинадай мастер-кондитер В. В. Потемкина, Улаан-Үдын хилээмэнэй 1-дэхи заводой мастер М. С. Кузнецова, Улаан-Үдын 6-дахи хилээмэнэй заводой хилээмэ баригша К. Т. Гуслякова, Ивалгын кондитерскэ фабрикын хүдэлмэрилэгшэ Г. И. Шолохова, Тарбагатайн кондитерскэ фабрикын конфетнэ цехэй мастер Т. А. Емельянова, Улаан-Үдын унда харяадаг зүйлнүүдэй заводой хүдэлмэришэн Ц. Б. Цырендоржиева болон бусад олон түрүүшүүлые нэрлэмээр.

Республикынгаа эдеэ хоолой промышленность хүгжөөхэ талаар ехэ юумэн хэгдэнэ. Шэнэ предприятинууд урган бодоно. Һүүлэй хэдэн жэлэй хугасаада Селенгинск тосхондо, Хяагта городто хилээмэнэй завод, Улаан-Үдэдэ шасаргана болбосоруулха завод баригдаа. Ивалгын, Тарбагатайн кондитерскэ фабриканууд, Үнэгэтэйн үрэ-жэмэсэй завод, Сэлэнгын пивын завод һэльбэн заһабарилагдаа, шэнэ техникээр хангагдаа.

Нэгэ суудхэ соо 16 тонно макаронно зүйл гаргаха хүсэтэй фабрика Улаан-Үдэдэ баригдажа, энэ жэлдэ ашаглалгада оруулагдаха юм. Улаан-Үдэдэ баригдажа байгаа шэнэ кондитерскэ фабрикын барилга дүүрэхэ дүтэлөө. Тус предприяти нэгэ жэл соо 12 мянган тонно кондитерскэ зүйл гаргаха юм. Улаан-Үдын пивын завод шэнэдхэн хубилгагдажа байнхай. Галуута-Нуурай хилээмэнэй завод һэльбэн заһабарилагдахань.

Энээнһээ гадна, Кабанск, Баргажан тосхонуудта. Загарайда хилээмэнэй завод, хилээмэнэй болон кондитерскэ зүйлнүүдые хэхэ комбинат Улаан-Үдэдэ барихаар хараалагдана. Шэнэ барилгын техническэ документаци бэлдэгдэжэ байна.

Эдеэ хоолой зүйлнүүдэй ассортиментые олошоруулха гэээшэ ехэ шухала асуудал болонхой. Министерствын предприятинууд үнгэрһэн жэлэй туршада эдеэ хоолой 30 ондоо шэнэ продукци [...] бэрилдэг болоо. Хилээмэнэй [...] ондоо зүйлнүүд, досоогоо [...] той шоколад, конфетэ, «[...] всадник», мүн бусад олон [...] конфетэ хэгдэжэ эхилээ.

Улаан-Үдын хилээмэнэй [...] бинадай, Улаан-Үдын 6-[...] лээмэнэй заводой, Ивалгын [...] Тарбагатайн кондитерскэ [...] кануудай, Кабанскын үрэ [...] тэ заводой коллективүүд [...] циингаа ассортиментые [...] руулхые оролдоно. Эдеэ [...] промышленностиин хүдэлм[...] шэд ажалдаа амжалта т[...] байна. Теэд тэдэнэр хэһэ[...] лаараа һанаагаа амар[...] олон янзын продукци бүтэ[...] гаха, шанарыень һайжа[...] гэжэ саг үргэлжэ оролдо[...] хай амһарта соо, гоё һайхан [...] шагтай, бүреэһэтэй продук[...] лэдбэрилдэг болохо тон шу[...]

Буряадай эдеэ хоолой про[...] ленностиин хүдэлмэрилэг[...] урда ехэ зорилго табиг[...] Шэнэ предприятинуудые [...] тай, хуушан фабрика, завод [...] һэльбэн заһабарилхатай [...] продукци үйлэдбэрилгые е[...] хэ эрилтэ хэгдэнэ. Энэ зо[...] нуудые бэелүүлхын, В. И. [...] нэй түрэһөөр 100 жэлэй ой[...] рэтэй түрэтэйгөөр угтахы[...] эршэмтэй шангаар ажи[...] ёһотойбди.

С. ВЛАСОВ
Буряадай АССР-эй эд[...] хоолой промышленности[...] министр[...]

ЗАЛУУШУУЛАЙ ЭДЭБХИ ДАЛИЖАНА

Ленин багшын байгуулһан комсомолой 50 жэлэйнь алдар түүхээр баян ой бүри ойртожо байна. Энэ ехэ һайндэртэ бэлэдхэл эхилһээр унинэй. Тэрэниие ажалай горитойхон бэлэгтэйгээр угтаха байһамнай дамжаггүй. Түрэл комсомолойнгоо ойе эрхим үрэ дүнгүүдтэйгээр угтахабди гэһэн социалис уялга манай локомотив хабсаралгын цехэй ВЛКСМ-эй гэшүүд болон залуушуул абаһан юм.

Тэрэ хэлэһэндээ хүрэхын тулада цехэй залуу үетэн габшагайгаар хүдэлнэ, оюун бодолоо хурданаар гүйлгэнэ. Манай абаһан уялганууд дотор «һайндэр болотор уралан наринжуулгын, ухаалан зохёолгын хорин дурадхал оруулхабди» гэжэ бэшээтэй. Энэмнай бодотоор бэелүүлэгдээ гэжэ хэлэхэ байнаб. Мүнөө манай залуу хүдэлмэришэд ба хүтэлбэрилхы мэргэжэлтэд янза бүриин 30 дурадхал оруулаад байна. Тэдэнэй 15-ниинь үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдэнхэй. Тэдэнэй аша туһаар 8259 түхэригэй алмалта гү, али арьбалалта хэхэ арга олдобо. Бэшэ дурадхалнуудынь шэнжэлэгдэжэ, экономическа талань элирхэйлэгдэжэ байһан үетэй.

Цехэй начальнигые орлогшо Л. Махусанов, слесарьнууд Б. Дуров, Г. Юдкин, мастернууд А. Кошельков, Г. Жовти болон бусад манай эдэбхитэй, ухаансар бэрхэ уралан наринжуулагшад, ухаалан зохёогшод болоно. Эдэнэрэй оруулһан хубита нилээд ехэ.

Гадна залуу хүдэлмэришэдэй дунда мэргэжэл мэргэжэлээрээ мүрысэхэ хэрэг баһал һайнаар эмхидхэгдээ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Заводой слесарьнүүдэй дунда дэлгэрһэн энэ мүрысөөндэ манай хүбүүд илажа гараад байна. Слесарь нүхэд Алексеев, Сенин, Сидоров гэгшэд удаа дараалан нэгэдэхи, хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые завод дотороо эзэлһэнинь бодото баримта боложо үгэнэ.

Юрэдөө тобшоор хэлэхэдэ, үйлэдбэри дээрэ сэхэ хүдэлжэ байһан, мүн тушаалшье даажа ябаһан цехэй комсомолшууд, залуушуул абьяастайгаар хүдэлжэ, ажалай эрхим амжалта туйлана. Халаанайнгаа даабари дүүргэхэ, шанар һайжаруулха, алибаа журам шангадхаха асуудалнууд залуу үетэнэй гол һухала хэрэгынь боложо шадаа.

Энэ үедэ комсомолшууд болон залуушуулай эдэбхи улам хүгжэнэ. Цехэйнгээ, заводойнгоо, мүн ниислэлэй ниитын ажабайдалда бидэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ үргэн дэлисэтэйгээр, ошо бадарангяар хабаадабди. Жэшээнь, үнгэрһэн үедэ манай комсомольско организациин үүсхэлээр арба дахин воскресник эмхидхэгдээ. Тэндэ олоһон олзоёо бултынь залуушуулай республиканска соёлой ордон бариха жасада оруулһан байнабди. Хаягдаһан түмэр түдэгэ суглуулжа олоһон мүнгэеэ эрэлхэг тэмсэлшэ вьетнам арадта туһалха фондо бэлэглээ һэмди.

Шефтээ абаһан һургуулитаяа нягта холбоотойгоор хүдэлнэбди. Өөһэдынгөө арга шадалаар самбар, элдэб янзын табан стенд дархалжа үгтөө. Һурагшадтай хамта химическэ кабинет түхеэрһэн, электропроводко хэһэн байгдана. Мүн тэдэнтэй сугтаа предприятинуудта ошоһон, аяншалга эмхидхэһэн ябадал тэдэнэй ажабайдалда, һуралсалда һайн нүлөө үзүүлһэниинь мэдээжэ.

Комсомолшууд болон залуушуулай дунда сэрэгэй-патриотическа хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха, тэдэниие революционно, дайшалхы ба ажалай баатаршалгын ёһо заншалаар хүмүүжүүлхэ хүдэлмэридэ анхарал онсо хандуулагдадаг болоо. «Эхэ ороноо хамгаалха хэрэгтэ хэзээдэ бэлэн» гэһэн тэмдэгэй түлөө спортивна мүрысөөн залуушуулай дунда эмхидхэгдэнэ. Ажалай ветерануудтай, гражлан ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнуудта хабаадагшадтай уулзалга, артистнуудые урилга гэхэ мэтын хэмжээ ябуулгануудай хүмүүжүүлхы удха шанартай байһые арсаха аргагүй.

Цехэй уран һайханай коллективэй ажал хэрэг яһала һайн. Һүүлэй үедэ хори гаран концерт табиһан байна. Тэрэнээ заводой цехүүдэй хүдэлмэришэдтэ, агитационно талмайнууд дээрэ харуулхаһаа гадна, Яруунын ба Сэлэнгын аймагуудта, Сурхайта-нуур, «Сибиряк» гэжэ пионернүүдэй лагерь, Хандагатайн леспромхоздо ошожо, ябаһан лэ газартаа тэндэхи ажалшадай баяр баясхаланда хүртэһэниинь тон һайшаалтай. Уран һайханай самодеятельностьдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсагшад гэбэл, нэн түрүүлэн М. Любицкая, И. Филатова, Л. Этингина, Л. Полякова, Ю. Суботин, Ю. Ушаков, В. Морозов, Б. Аксенов гэгшэд болоно. Энэ коллективые М. А. Морозов хүтэлбэрилдэг юм.

Ленинэй ордента ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цехэй залуушуул иигэжэл эршэ зоригтойгоор, баяр баясхалантайгаар түрэл комсомолойнгоо 50 жэлэй ойе угтажа байна. Мүнөө бидэнэр КПСС-эй ЦК-гай абаһан ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ой ба залуушуулые коммунис ёһоор хүмүүжүүлхэ зорилгонууд тухай» тогтоолой гүн гүнзэгы удха шанартай танилсажа байнабди. Өөһэдынгөө хүдэлмэриин һайн талые онсолон тэмдэглэхэ зуураа, мүн дутуу дандануудаа элирүүлхэ, бүри һайнаар хүдэлхэ гэһэн зорилго тодорхойлнобди. Энээн тушаа ехэ һайндэртэ зорюулагдаһан комсомолойнгоо нээмэл суглаан дээрэ зүбшэн хэлсээбди.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ойн хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөнэй үедэ амжаһан туйлалтануудаа улам арьбажуулха, В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойе бүри һайн хэрэг үйлэнүүдээр угтаха гэһэн зорилго комсомол бүхэн, залуу хүн бүхэн урдаа табяа гэжэ мэдүүлхэ хүсэлэнтэй.

В. ИВАНОВ,
ЛВРЗ-гэй локомотив хабсаралгын цехэй комсорг.

КОМСОМОЛШУУД—ФРОНТДО

...Совинформбюрогой 1941 оной августын 18-най ээлжээтэ мэдээсэл соо иигэжэ хэлэгдээ бэлэй: «Эхэ оронойнгоо оборонын жасада зорюулагдаһан залуушуулай воскресник үсэгэлдэр бүхы орон дотор туйлай ехэ дэбжэлтэтэйгээр үнгэрөө. Фабрика, завод шахта, түмэр харгы ба колхозуудай полинууд дээрэ олон түмэн совет патриодууд ажаллаба...»

Энэ үдэр олдоһон олон миллион түхэриг оборонын жасада үгтэһэн юм.

Түрүүшын воскресннгһээ һүүлээр уданшьегүй комсомолшуудай шэнэ үүсхэл бүхы орон дотор тараа: Алас-Дурна зүгэй залуушуул бомбардировщигуудые бүтээхэ мүнгэ зөөри суглуулба.

Дайнай үедэ манай ороной комсомолшууд болон залуушуул 800 миллион үлүүтэй түхэриг мүнгэ оборонын жасада суглуулжа оруулаа. Гэхэтэй хамта үншэрһэн үхибүүдтэ туһалха жасада 300 миллион үлүүтэй түхэриг суглараа.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: фронтһоо ерэһэн экипажда ехэ буунуудые комсомолшууд бэлэглээ бэлэй. 1942 он.

АПН-эй фото.

ТҮРҮҮШЫН ЛЕ[...]

ЯРУУНА. Үхибүүдые [...] ёһоор хүмүүжүүлхэ асуу[...] дые шудалха теоретическ[...] нар Иисэнгын дунда һур[...] партийна организацида [...] рээ эхилбэ. Энэ семинарта [...] багшанар хабаадалсана, [...] гандистаар һургуулиин ди[...] Михаил Орлович Ильин х[...]

Тэрэшэлэн Иисэнгын с[...] шье коммунистнуудай һу[...] октябриин 15-һаа захала[...] партийна гэгээрэлэй 8 по[...] гуули, комсомольско гэг[...] кружок хүдэлмэрилнэ.

Совхозой нэгэдэхи отде[...] эмхидхэгдэһэн, пропаганди[...] бу Балданович Шагдаровай [...] бэрилдэг хоёрдохи жэлээ [...] лажа ороһон, марксизм-ле[...] мын үндэһэ һуури шудал[...] гуулида түрүүшынь хэшээ[...] нирхолтойгоор үнгэрбэ. КП[...] түүхэһээ «Парти ороной [...] ажахы һэргээн бодхоохы [...] тэмсэлдэ (1921—1925 о[...] гэһэн темээр лекци унш[...] Мүн энэ темэдэ совхозой [...] ленидэ эмхидхэгдэһэн пол[...] гуулиин түрүүшын хэшээ[...] рюулагдаба.

Район доторнай хамта [...] политһургуули, кружогууда[...] рүүшын хэшээлнүүд болобо.

Б. ЖАПОВА
КПСС-эй Яруу[...] райкомой политичес[...] гэгээрэлэй байшанг[...] даагш[...]

МОЛДАВИИН ССР. Новоаненска районой «Красная Бессарабия» колхозой механизаторнууд намарай тарилга эмхитэй һайнаар үнгэргэжэ байна. Тэдэнэр халаан бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. ЗУРАГ ДЭЭРЭ: колхозой түрүү трактористнууд Е. М. Кенкич (зүүн гарһаа), Ф. Н. Герасимов, И. П. Постик.

ТАСС-ай фотохронико.

ОЛОН ЖЭЛДЭ—ЖОЛООШОНООР...

Буурал сагаан толгойтой болобошье һаа, хурса харасатай, һонор шэхэтэй, шираг шамбай бэетэй жолоошон машинаа ехэл шадамараар жолоодожо, харгын хонхор-ёнхор дээгүүр гараһанаашье мэдэнгүй үнгэрнэбди. Машинын мотоор нэгэ жэгдээр хунхинэнэ. Хараха янза олохон лэ жэлдэ жолоошоноор ажаллаһан хүн хаш даа гэжэ мэдэхээр.

«Та хэды онойёта? Үнихэнэйл машинада хүдэлнэ хат» гээд һонирхобоб. Тиихэдэмни миһэд гэжэ урдаһаамни урихананаар хараһанайнгаа удаа харгымни нүхэр дотор хармаанһаа жолоошонойнгоо үнэмшэлгэ гаргаад, намда һарбайба. Уншахадамни иигэжэ бэшээтэй байба:

«Мангут Алексей Николаевич, 1910 ондо түрэһэн, 1930 оной январиин 10-һаа 3-дахи классай жолоошон». 1930 он. Худөө нютагта түрүүшын хамтын ажал, коммуна... Тэрэ үедэ машинаһаа байтагай трактор, велосипедшье нэгэ-хоёр байгаа ха юм. Ямар һониин намтартай хүнтэй уулзашаба гээшэбиб. Минии һанал таһан шэнгеэр үнэмшэлгэеэ һөөргэнь абаха зуураа, нүхэрни иигэжэ хөөрэбэ:

— 1930 онһоо хойшо мүнөө болотор машинынгаа руль мушхаһан, харгын утые хэмжэһэн занлаал ябанаб. Мүнөө 58-тай болонхойб. Бүхы наһанайнгаа 38 жэлыень жолоошоноор ажаллааб. Бэшэ ямаршье хүдэлмэридэ ябаагүйб. Хоёр жэл болоод пенсидэ гарахамни. Ойролоол 40 жэл соо машинада хүдэлхэмни гэээшэ ха...

Нүхэр Мангут мүнөө 3-дахи ГАП-та жолоошоноор ажаллана. Улаан-Үдын энэ предприятиин жолоошод республикынгаа колхоз, совхозуудһаа үдэр бүри 70—80 тонно һү зөөжэ, ниислэл хотынгоо ажалшадые сагаан эдеэгээр хангана. Алексей Николаевич һүнэй предприятида 21-дэхи жэлээ ажаллажа байнхай. Энэ үе соо тэрэ ажахынуудһаа хэды мянган тонно һү зөөгөө гэээшэб! ГАЗ-51 түхэлэй машинаараа нэгэ эрьесэ хэхэдээ 1960 килограмм һү асарна.

— Урдань ехэл бэрхэтэй бэлэй. Колхозууд жэжэ божо, таруу. Үнеэдһээшье муртэй һүн һаагдахагүй. Фермэ бүхэниие зайжа, һү өөрөө тушаажа абахаш. Һүнэй тоһолигые байра дээрэнь өөрөө гаргахаш, гашалһан һүыень шалгахаш, харгышье муу. Үшөө тиихэдэ бензинээ гамнахаш. Харгыдаа һаатаа һаашни, һүншни гашалхаяа һанаха. Гайтайхан лэ бэлэй даа. Машинашни баһал хуушан. Халтад гэхэдээл эбдэрхэ. Мүнөө ямар хүнгэн болошоо гэээшэб. Харгы, машинашье һайн. Колхоз, совхоздо гү, али тоһоной заводто ерэхэдэш, абаашаха гэһэн һүншни хуу шалгагдаһан, һайн шанартай байха. Ашаад лэ город руу дарахал мэдэ. Бензинэй дууһабал, дайралдаһан газартаа талоноор абахаш. Ажахынуудта һү һаалишье дээшэлээ. Ажаллахада урматай болоо даа,—гээд, үнинэй жолоошон урма баяртайгаар хөөрэнэ.

1922 оной һүүл багаар Эрхүү хотодо түрүүшынхеэ нээгдэһэн жолоошодой гурба һарын курс дүүргээд, Польшодо бүтээгдэһэн «Фомага» маркын ашаанай машиные жолоодожо эхилээ һэм. Удаань Эсэгэ оронойнгоо «АМО-Ф-15» маркын, тиигээд «ГАЗ-АА», «ЗИС» түхэлэй машинануудта һуугаа һэм,—гээд, Алексей Николаевич хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай жэлнүүдтэ Хойто фронт дээрэ баһал жолоошон ябаа. Дайнда хоёр дахин шархатабашье һаа, дурлаһан мэргэжэлээ орхингүй. Дайнай һүүлээр үнеөхил машинадаа һуугаа.

Элдэб түхэлэй машинада ажаллажа, өөрынгөө мэргэжэл һайнаар шудалһан жолоошон Мангут үйлэдбэриингөө даабари һара, квартал, жэл бүри 115—120 процент дүүргэдэг заншалтай. Дааһан ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандадаг, хамта хүдэлдэг нүхэдтөө, илангаяа залуушуулда эрилтэ ехэтэй байдаг һэн тула хэды дахин профсоюзай комитедэй, ханын газетын редколлегиин гэшүүнээр. Железнодорожно райсоведэй депутадаар һунгагдаһан, агитаторааршье томилогдоһон байха юм. Хүндэлэлэй грамота болон үнэтэ бэлэгүүдээр оло дахин шагнагдаһан.

Б. ЖАМБАЛОВ.

СЕМИНАРНУУД ҮНГЭРГЭГДЭБЭ

Һаяхан КПСС-эй райком пропагандистнарай ээлжээтэ семинар үнгэргэбэ.

«В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй ойдо бэлдэхэ тухай», «1968—1969 онуудай һуралсалай жэлдэ пропагандистнарай зорилго» гэһэн элидхэлнүүдые КПСС-эй райкомой секретарьнар К. М. Шурыгин, В. Г. Гумпылов гэгшэд хээ.

Удаань уласхоорондын байдал тухай лекци республикын «Знание» бүлгэмэй лектор Д. Б. Мушанов һонирхолтойгоор уншаба. Һүүлээрнь пропагандистнар түүхын, политэкономиин болон философиин секцинүүдээр хубааржа, һуралсалай үедэ гараха темэнүүдээ теоретическэ, методическа талаарнь үзэбэд.

* * *

Аймгүйсэдкомой культурын таһаг клуб, библиотекэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй хоёр үдэрэй семинар үнгэргэбэ. Тус семинар дээрэ малай үбэлжэлгын үедэ соёлой гуламтануудай зорилго, Ленинэй булан, таһагуудые эмхидхэхэ тухай хөөрэлдэбэд.

ВЛКСМ-эй 50 жэлэй ой[...] рюулагдаһан худөөгэй ку[...] байшангуудай, клубуудай [...] гын дүн гаргагдаа.

Дурсагдагша асуудал[...] КПСС-эй райкомой проп[...] агитациин таһагые даагша [...] Романов, аймгүйсэдкомой [...] рын таһагые даагша П. [...] марханов гэгшэд зохихо [...] нуудые үгөө.

Ж. БАДМА[...]
худөө бэшэ[...]

ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ГАЗАР ДЭЭРЭ СОВЕТ СЭРЭГҮҮДЭЙ САГ ЗУУРА БАЙХА ГУРИМ ТУХАЙ

СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЮЗАЙ ПРАВИТЕЛЬСТВЫН БА ЧЕХОСЛОВАКИИН СОЦИАЛИС РЕСПУБЛИКЫН ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ХООРОНДОХИ

ДОГОВОР

…лэл. Эхиниинь 1-дэхи …

…ууд Чехословакиин Социа… …икын дотоодын хэрэгүүд… …лахагүй.

…словакиин Социалис Рес… газар дээрэ байһан совет … тэдэнэй составта ородог … тэрэ хүнүүдэй бүлын гэ… …хословакиин Социалис Рес… …торхи хуулинуудые сахи…

СТАТЬЯ 3.

…словакиин Социалис Рес… газар дээрэ байһан совет … байрлуулгын гаргашыень … өөртөө даажа абана.

…словакиин Социалис Рес… правительство хадаа совет … тэдэнэй составта ородог … тэдэ хүнүүдэй бүлын гэ… Чехословакиин Социалис …ада тэдэнэй саг зуура байха …гэй городогуудта казармен… байрын фондые, албанай, … болон бусад байра, ста… …барилганууд болон түхеэ… …эй аэродромуудые, гүрэнэй …ооной, транспортын эд хэ… …ые, электрын элшэ хүсэ … хангалгые гаргажа үгэхэ …

…ууд, һуралсалай буудал… ба һуралсалай полинууд … Арадай армитай сүг …лэгдэхэ.

…агдэһэн зүйлнүүдые, тэ… …унальна, худалдаа най… бусад хангалгые ашаглаха … договор баталагша тала… …орхойлогдохо байна.

СТАТЬЯ 4.

…сэргэй частьнууд, совет сэ… составта ородог хүнүүд, …эй бүлын гэшүүд Чехосло… …циалис Республикада совет … байһан газарта ошоходоо, …словакиин Социалис Респуб… …рхадаа Советскэ Союзай …г поездүүд болон ваго… …рэшэлэн нэгэ ороной ваго… …өөдэ ороной вагонуудта …һужа, мүн автомобильна …рай транспортаар ябажа байна.

…сэргүүдэй составта ородог …дэ хүнүүдэй бүлын гэшүүд …киин Социалис Республика… …ю, байхадаа, мүн тэндэһээ … паспортын гү, али визын …аа сүлөөлэгдэнэ.

Чехословак хилые дабаха … болон гурим, шалгалтын …рэшэлэн зохихо документ-нүүдэй түхэл язна договор баталһан талануудай хоорондо хэлсэгдэһэнэй ёһоор тодорхойлогдохо.

СТАТЬЯ 5.

Чехословакиин Социалис Республикын гүрэнэй хилэ дээгүүр түлөөһэгүйгөөр, таможенно ба хилын шалгалтагүйгөөр гаргаха гэжэ Чехословакиин тала зүбшөөлөө үгөө гэбэл:

— совет сэрэгүүдые, мүн тэдэнэй составта ороол. сэрэгэй частьнууд, подразделенинүүд болон команлануудай составта ябалсажа ябаһан хүнүүдые;

— сэрэгэй бүхы ашаанууд, тэрэ тоодо совет сэрэгүүдые худалдаа наймаанай ба ажаһуудалай талаар хангалгада зорюулһан ашаануудые;

— совет сэрэгүүдэй составта ороол, Чехословакиин Социалис Республика ошожо ябаһан, мүн Чехословакиин Социалис Республикаһаа гаража ябаһан нэгэ нэгээрээ гү, али бүлынгөө гэшүүдтэй хамта аад, хубиингаа эд зөөритэйгөөр Чехословакиин Социалис Республикын гүрэнэй хилые дабаха эрхэ олгоһон документнүүдые таможенно органуудта харуулһан хүнүүдые.

Совет талын Чехословакиин Социалис Республикада абаашаһан зөөри, һомо хэрэгсэл ба дайшалхы техникэ Совет Социалис Республикануудай Союзда түлөөһэ татаригүйгөөр һөөргэнь асарагдаха байна.

СТАТЬЯ 6.

1. Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура байһан совет сэрэгүүдэй личнэ составые, совет сэрэгүүдэй составта ородог хүнүүдэй гэр бүлын гэшүүдые худалдаа наймаанай, ажаһуудалай талаар хангалгые совет худалдаа наймаанай-ажаһуудалай предприятинууд бэелүүлхэ.

2. Чехословакиин тала хадаа Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын тусхайта худалдаа наймаанай организацинуудтай зүбшэжэ тодорхойлһон хэмжээтэйгээр, Чехословакиин Социалис Республикада тогтоһон рознично сэнгээр эд бараа совет худалдаа наймаанай-ажаһуудалай предприятинуудта үгэдэг байха, тиихэдээ Чехословакиин Социалис Республикын худалдаа наймаанай зохихо предприятинуудта үгтэдэгэй шэнээнээр эд бараанай сангыень буулгаха.

Үгтэһэн эд бараанай түлөө тоосоон Чехословакиин Социалис Республикын валютаар хэгдэдэг байха.

3. Чехословакиин тала совет сэрэгүүдые түсэбэй ёһоор хангахын тулада совет ба чехословак гадаадын худалдаа наймаанай тусхайта организацинуудай хоорондо баталагдаһан хэлсээнэй ёһоор, Совет Социалис Республикануудай Союзай ба Чехословакиин Социалис Республикын хоорондохи худалдаа наймаанай харилсаагаар тогтоогдоһон сэнгээр, зүбшэжэ тогтоогдоһон хэмжээтэй эдеэ хоолой зүйлнүүдые болон промышленна эд бараа, тэрэ тоодо нүүрһэ, кокс, түлеэ үгэлэг байха.

СТАТЬЯ 7.

Чехословакиин газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байлгатай холбоотой гаргашануудта зорюулхын тулада шухала болохо хэмжээнэй чехословак кронуудые Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствада Чехословакиин Социалис Республикын правительство үгэхэ байна. Эдэ мүнгэ зөөриин хэмжээн договор баталагша талануудай тусхайта органуудай хоорондо үгэеэ ойлголсолгын ёһоор тогтоогдохо.

СТАТЬЯ 8.

Энэ договорой 3-дахи статьягаар хараалагдаһан хангалгануудай түлөө, тэрэшэлэн 7-дохи статьягай ёһоор һомолон үгтэһэн чехословак кронуудаар тоосоо хэхэ гурим тус договорой хүсэндөө ороһоной һүүлээр һара хахадай болзор соо договор баталагша талануудай хоорондо хэглэхэ нэмэлтэ хэлсээгээр тодорхойлон тогтоогдохо. Чехословакиин Социалис Республикын доторой сэнгүүд ба тарифуудай үндэһөөр дурсагдаһан чехословак кронууд түхэригтэ оруулагдажа тоологдохо байна.

СТАТЬЯ 9.

Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байлгатай холбоотой хуули ёһоной асуудалнууд иимээр гуримшуулагдаха.

1. Совет сэрэгүүдэй составта ородог хүнүүдэй гү, али тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдэй Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ гэм хэһэн ба тааруугүй ябадал гаргаһан тухай хэрэгүүдээр чехословак хуули ёһонууд хэрэглэгдэхэ, чехословак сүүдүүд, прокуратуранууд ба хэһээлтэлэ орохоор ябуулгануудые мүрдэхэ асуудалнуудаар эрхэ түлөөлэлгэтэй бусад чехословак органууд ябуулга хэхэ болоно.

Совет сэрэгэй алба хэгшын гэмтэ ябуулга тухай хэрэгые Чехословакиин Социалис Республикын сэрэгэй прокуратура мүрдэхэ, сэрэгэй юстициин органууд хаража үзэхэ байна.

2. Энэ статьягай нэгэдэхи пунктын дүримүүд иимэ ушарнуудта хэрэглэгдэхэгүй:

а) гансал Советскэ Союзда эсэргүүгээр, тэрэшэлэн совет сэрэгүүдэй составта ородог хүнүүдтэ гү, али тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдтэ эсэргүүгээр совет сэрэгэй составта ородог хүнүүдэй гү, али тэдэнэй гэр бүлын гэшүүдэй гэм хээд гү, али тааруугүй ябадал гаргаад байгаа һаа;

б) сэрэгэй частьнуудай байрладаг районуудта албанайнгаа уялга дүүргэжэ ябахадаа совет сэрэгэй составта ородог хүнүүдэй гэм хээд гү, али тааруугүй ябадал гаргаад байгаа һаа;

«А» ба «б» пунктнууд соо заагдаһан хэрэгүүдые совет хуули ёһоной үндэһөөр ябуулга хэдэг совет сүүдүүд, прокуратура ба бусад органууд хаража үзэхэ эрхэтэй.

3. Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура байһан совет сэрэгүүдтэ эсэргүү. тэрэшэлэн тэрэнэй составта ородог хүнүүдтэ эсэргүү хэһээгдэхээр ябуулгануудые хээд байгаа һаа энэ талаар зэмэтэй хүнүүд Чехословакиин Социалис Республикын зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ, тэрэнэй составта ородог хүнүүдтэ эсэргүү хэһээгдэхээр ябуулга хэһэнэй түлөө харюусадаг шэнги тиимэ харюусалгада хабаадуулагдаха байна.

4. Тус статьягай 1 ба 2-дохи пунктнуудаар хараалагдаһан тус тус хэрэгүүдые дамжуулан үгэлсэхэ гү, али хуули ёһо хэрэглэхэ гуйлтатайгаар совет ба чехословак тусхайта органууд хоорондоо хандалсажа шадаха байна. Иимэ гуйлтанууд бүтэхэ тээшээ хаража үзэгдэдэг байха.

5. Тус статьягай 1, 2 ба 3-дахи пунктнууд соо заагдаһан хэһээгдэхээр ябуулгануудые мүрдэхэ асуудалнуудаар хуули ёһоной ба бусад али бүхы туһаламжануудые совет ба чехословак тусхайта органууд бэе бэедээ үзүүлэлсэдэг байха.

СТАТЬЯ 10.

1. Совет сэрэгэй частьнуудай гү, али тэрэнэй составта ородог хүнүүдэй ябуулгануудаар гү, али эндүүгээр ушаруулагдаһан материальна гарза хохидолые Чехословакиин Социалис Республикын правительствада, тэрэшэлэн совет сэрэгүүдэй частьнуудай гү, али тэрэнэй составта ородог хүнүүдэй албанайнгаа уялга дүүргэжэ ябахадаа чехословак эрхэтэдтэ, эмхи зургаануудта гү, али гурбадахи гүрэнһөө Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ байһан эрхэтэдтэ түлэхые Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство зүбшөөнэ. Алишье ушартань, Чехословак Социалис Республикада саг зуура байха совет сэрэгүүдэй хэрэгүүдэй талаар тус договорой 13-дахи статьягай ёһоор томилогдоһон этигэмжэтэд гарзын хэмжээе (хэгдэһэн эрилтын үндэһөөр ба Чехословак хуули ёһоной дүримүүдые хараада абан) тогтоодог байха.

Совет сэрэгүүдэй уялгануудһаа уламжалан гаража магад арсалдаанууд мүн лэ иимээр хаража үзэгдэхэ.

2. Совет сэрэгэй составта ородог хүнүүдэй албанайнгаа уялга дүүргэхэһээ сүлөө үедөө хэһэн ябуулгануудаар гү, али эндүүгээр, тэрэшэлэн совет сэрэгэй составта ородог хүнүүдэй гэр бүлын гэшүүдэй ябуулгануудаар гү, али эндүүгээр чехословак эмхи зургаануудта, эрхэтэдтэ, тэрэшэлэн гурбадахи гүрэнһөө Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ байһан эрхэтэдтэ ушаруулагдаһан гарзые Чехословакиин Социалис Республикын правительствада түлэхые Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство зүбшөөнэ. Алишье ушартань гарзын хэмжээн гарзатаһан хүнэй хэһэн эрилтэнүүдэй үндэһөөр чехословак тусхайта сүүдээр тодорхойлогдодог байха.

СТАТЬЯ 11.

1. Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура байһан совет сэрэгэй частьнуудай, совет сэрэгүүдэй составта ородог хүнүүдэй зөөридэ чехословак гүрэнэй эмхи органуудай ябуулгануудаар гү, али эндүүгээр ушаруулагдаһан болохо гарзые Совет Социалис Республикануудай правительствада түлэхые Чехословакиин Социалис Республикын правительство зүбшөөнэ. Чехословакиин Социалис Республикада саг зуура байһан совет сэрэгүүдэй хэрэгүүдэй талаар этигэмжэтэд хэгдэһэн эрилтэһээ үндэһэлэн, чехословак хуули ёһые хараада абан, гарзын хэмжээе тодорхойлон тогтоодог байха.

Совет сэрэгэй частьнуудай үмэнэ чехословак гүрэнэй эмхи зургаануудай абаһан уялгануудһаа уламжалан гаража магад арсалдаанууд мүн лэ иимээр хаража үзэгдэхэ.

2. Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура байһан совет сэрэгэй частьнуудта, совет сэрэгэй частьнуудай составта ородог хүнүүдтэ, эдэ хүнүүдэй гэр бүлын гэшүүдтэ чехословак эрхэтэдэй ябуулгануудаар ба эндүүгээр ушаруулагдажа магад гарзые Совет Социалис Республикануудай Союзай правительствада түлэхые Чехословакиин Социалис Республикын правительство зүбшөөнэ. Гарзада ороһон хүнүүдэй хэһэн эрилтын үндэһөөр чехословак сүүд энэ гарзын хэмжээе тодорхойлдог байха.

СТАТЬЯ 12.

Чехословакиин Социалис Республикада саг зуура байһан совет сэрэгүүдэй хэрэгүүдэй талаар этигэмжэтэдэй шиидхэбэри гаргаһанһаа гү, али сүүдэй шиидхэбэриин хүсэндөө ороһонһоо хойшо гурбан һарын турша соо 10 ба 11-дэхи статьянуудаар хараалагдаһан гарза түлэгдэхэ байна.

Гарзада ороһон хүнүүдтэ, частьнууд болон эмхи зургаануудта гарзыень али али талын тусхайта органууд, 10-дахи статьягаар хараалагдаһан ушартань—чехословак органууд, 11-дэхи статьягаар хараалагдаһан ушартань—совет органууд түлэхэ юм.

СТАТЬЯ 13.

Чехословакиин Социалис Республикада совет сэрэгүүдэй саг зуура байлгатай холбоотой үдэр бүриин асуудалнуудые ёһотой һайнаар гуримшуулжа байха зорилгоор Совет Социалис Республикануудай Союзай правительство ба Чехословакиин Социалис Республикын правительство өөһэдынгөө этигэмжэтэдые томилхо байна.

СТАТЬЯ 14.

1. Тус договор соо хэлэгдэһээр: «Совет сэрэгүүдэй составта иимэ хүнүүд ородог» гэжэ тоологдоно:

а) Совет Армиин сэрэгэй алба хэгшэ;

б) Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ саг зуура байһан, совет сэрэгэй частьнуудта хүдэлдэг гражданска хүн, совет эрхэтэн.

2. «Совет сэрэгүүдэй составта ородог хүнэй бүлын гэшүүдтэ иимэ хүнүүд» оролсоно:

а) үбгэ, һамгад,

б) гэрлээгүй үхибүүдынь,

в) эдэ хүнүүдэй харагалзалгада байдаг дүтын түрэлхидынь.

3. «Байрлаха нютагынь» гэхэдэ, совет сэрэгүүдэй мэдэлдэ Чехословакиин Социалис Республикын правительствын гү, али засагай нютагай органуудай тодолжо үгэһэн газар болоно. Тэрэнэй тоодо сэрэгэй частьнуудай байрладаг газарнууд оролсоно.

СТАТЬЯ 15.

Тус договор хоёр талын эсэслэн батлаһанай һүүлээр хүсэндөө орохо, Чехословакиин Социалис Республикын газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха үеын турша соо хүсэеэ гээхэгүй.

Хэлсээ хэгшэ талануудай үгэеэ ойлголсоһоной ёһоор договор хубилгагдажа болохо байна.

Тус договор ород ба чех хэлэнүүд дээрэ хоёр бодото хэһэгээр Прага городто 1968 оной октябриин 16-да зохёогдоо, тиихэдэ алишье текстнь аб адли хүсэтэй.

Совет Социалис Республикануудай Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. КОСЫГИН

Чехословакиин Социалис Республикын правительствын Түрүүлэгшэ О. ЧЕРНИК

…РЯАДАЙ АССР-эй ПРОМЫШЛЕННОСТИИЕ …ҮГЖӨӨХЭ ГҮРЭНЭЙ ТҮСЭБ 1968 ОНОЙ …Н ҺАРЫН ТУРША СОО ДҮҮРГЭЛГЫН ДҮНГҮҮД

…элэл. Эхиниинь 1-дэхи …

…ленна шухала түхэлэй продукци гаргаха түсэб гол… …үргэгдээ.

… гадуур 9 һарын турша … мянган түхэригэй прибор… …матизациин хэрэгсэлнүүд, …пасной частьнууд, 66 мян… …жэн метр сонхын шэл, 29 …рбэлжэн метр нооһон бүд, …сэһөө 165 мянган тонно …он, бүхы түхэлэй 1103 …һэг условно баанха консер… …а угаадаг 302 машина, бү… …эй продукцинууд гаргагда…

… предприятинууд продукци …энь гаргаха түсэбөө дүүр… …шье, зарим түхэлэй про… … продукци гаргаха түс… …үргэлтые хангажа шадаа… …ын арһанай завод—гуталай …ргалгаар, Улаан-Үдын шэ… …—2,5—3 миллиметрээр …ээбэл, сонхын шэл, мяха… …ат—мяха, колбаса, Улаан… …отажна фабрика—трико… … зүбсаһа, Элхиин автоза… … завод—ой модоной про… …дьла технологическа тү… …үдые гаргалгаар даалга… …а дүүргээгүй.

…ной октябриин 1-нэй бай… …публикын 71 промышлен… …ияти түсэблэлгын ба эко… …а урмашуулгын шэнэ гури… …лэг болоһон байгаа.

…дприятинуудта бүхы про… …продукциин 68 процентнь бүтээгдэһэн байха юм. Продукци худалдаха түсэбөө эдэ предприятинууд энэ жэлэй юһэн һарын турша соо 102 процент дүүргээ. Түсэбһөө гадуур 10,3 миллион түхэригэй товарна продукци 9 һарын турша соо худалдагдаһан байна. Энэнь нёдондо жэлэй тус үеынхидэ орходоо 11 процентээр ехэ.

Республикын промышленностьда хүдэлмэриинэн бүхэндэ абажа үзэбэл, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэб 104 процент, тэрэ тоодо союзна мэдэлэй промышленностьда—103 процент, республиканска мэдэлэй промышленностьда—104 процент, тэрээнһээ Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон управленинүүдэй промышленностьда — 104 процент дүүргэгдээ. Нёдондо жэлэй энэ үеынхитэй сасуулбал, республика дотор ажалай бүтээсэ бүхы дээрээ 10 процентээр нэмэһэн байна.

Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ түсэбые зарим предприятинууд дүүргээгүй. Тэдэнэй тоодо Улаан-Үдын тээрмын комбинат, «Россельхозтехника» гэжэ нэгэдэл, Сүхын арһанай завод, Татауровай заһабарилгын-механическа завод оролсоно.

1968 оной юһэн һарын турша соо продукци гаргаха түсэбөө зарим нэгэн предприятинууд ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ даалгабаряа дүүргэһэнэй, үлүүлэн дүүргэһэнэй ашаар, бэшэ, харин промышленно-үйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдые үлүү олоор барижа байһан дээрэһээ дүүргэһэн байха юм. Таловска түмэр-бетон конструкцинуудай завод, «Бурятцелинстрой» трестын үйлэдбэриин предприятинуудай комбинат, Ивалгын кондитерска фабрика тэдэнэй тоодо оролсоно.

Промышленно-үйлэдбэриин хүдэлмэрилэгшэдэй тоогой талаар түсэб 1968 оной юһэн һарын турша соо республика дотор бүхыдөө 98 процент, тэрэ тоодо союзна мэдэлэй промышленностьда—98 процент, республиканска мэдэлэй промышленностьда — 99 процент, Буряадай АССР-эй министерствэнүүд болон управленинүүдэй промышленность — 98 процент дүүргэгдэһэн байна.

Зарим предприятинууд, 1968 оной январь—август һаранuудта ажалай бүтээсын ургалтатай жэшэбэл, һарын дунда зэргын салин хүлһые үлүүсэ ехээр дээшэлүүлээ. Тэдэнэй тоодо Хяагтын ээрэлгэ-трикотажна фабрика, автозаһабарилгын мастерскойнууд, Ой модоной ажахын министерство оролсоно.

1968 оной январь—август һарануудта бүхы худалдагдадаг продукциин өөрын үнэ хямдаруулха түсэб дүүргэгдээ, 1 миллион үлүүтэй түхэригэй алмалта хэгдээ.

Тимлюгэй асбоцементнэ зүйлнүүдэй завод, Тимлюгэй цементын завод, мебельно-модо болбосоруулдаг комбинат, нарин сэмбын фабрика, бусад зарим предприятинууд бүхыдөө гаргаһан, худалдагдадаг продукциингаа өөрын үнэ хямдаруулха түсэбые дүүргээгүй, өөрын үнэ хямдаруулха түсэбөөр хараалагдаһанда орходоо үлүү ехэ мүнгэ зөөри гаргашалаа.

Буряадай АССР-эй Статистическэ Управлени

ЖЭЛЭЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭГДЭЭ

…ан-Үдэ хотын кооперативна …а наймаанай эмхиин пред… …уудай хүдэлмэрилэгшэд …ис мүрысөөндэ оролсохо… …лайнгаа түсэбые Агууехэ …ин һайндэр болотор дүүр… … хараалһан бэлэй. Тиин … эндэхи партийна группа … профсоюзайнь комитет Бур… …ай правленидэ жэлэйн… …эбэй саг болзорһоо урид …эһэн тухай мэдээсээ. Ни… …лэй эхинһээ хотымнай …тта хоёр миллион зууя …рбан түхэригэй огородой …ээ хоол худалдагдаһан

Ажалшадай эрилтэнүүдые хүсэлөөр хангаха, мүн худалдаа наймаа эмхитэйгээр ябуулха талаар «Таежный» магазинай (даагшань В. Н. Хундаева), 23-дахи магазинай (даагшань Н. И. Игумнева), 1-дэхи магазинай (даагшань Л. А. Курьянов) наймаалагшад эрхим амжалта туйлаба.

Мүнөө эдэ магазинуудай хүдэлмэрилэгшэд жэлэй дүүрэтэр түсэбһөө гадуур үшөө хахад миллион түхэригтэ эдеэ хоолой продуктнуудые худалдаха гэһэн шэнэ уялга абаба.

Д. КОЛМАКОВ.

Румыниин газетэнүүдэй хуудаһануудта

БУХАРЕСТ. (ТАСС). Чехословакиин газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим тухай СССР-эй ба ЧССР-эй правительствануудай хоорондохи договорто гар табилга тухай мэдээсэлнүүдые «Скынтейя», «Ромыния либерэ», «Мунка» болон бусад румын газетэнүүд эли газарнуудта толилоо.

Договорто гар табигдаһан тухай, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгинай Прагада байһан тухай мэдээсэлнүүд томо гаршагуудтайгаар толилогдоо.

ХИЛЫН САДАНАҺАА

ТЕЛЕФОН • ТЕЛЕГРАФ • РАДИО

Ленинэй ябаһан, ажаллаһан газарнуудаар хани барисаанай рейд

ВАРШАВА. (ТАСС). Польшодо Ленинэй ябаһан, ажаллаһан газарнуудаар хани барисаанай уг заншалта рейд үнгэргэгдэжэ, бүгэдые һонирхуулба. В. И. Ленинэй түрэһөөр 100 жэлэй баярай ойн бэлэдхэлдэ зорюулһан энэ рейддэ 7 мянган хүн, тэрэ тоодо аха дүү социалис оронуудай гуристнар хабаадалсаа.

В. И. Ленинэй Варшавска музейн эмдидхэһэн: «Ленин — агуухэ революционер, сэсэн бодолто, ёһотой хүн» гэһэн нүүдэл фотовыставкэнүүдые Польшын арад зон баяртай, хүндэтэйгөөр угтаа. Краков, Поронин хотонуудай Ленинскэ музейнүүд агуухэ вождиин ажабайдал тухай олон лекци, хөөрэлдөө эмхидхээ.

Варна Хайфон хоёр—анда ханинар

СОФИ. (ТАСС). Хайфоной областиин делегадуудхабаадалгатайгаар Варнын портдо болоһон олон хүдэлмэришэд, алба хаагшадай митинг Варна, Хайфон гэжэ портово хоёр хотын анда ханинар болоһыень үшөө дахин гэршэлэн харуулба.

Областной портово управлениин директор Стоян Панов баатар габьяата вьетнам арадай түлөөлэгшэдые үнэн зүрхэнһөө амаршалаад, вьетнам арадай эрэлхэг тэмсэлые Варнын портово хүдэлмэришэд ба моряагуудай ахо дүүгэй ёһоор талархажа байдагые элирхэйлэн мэдүүлээ.

Баск арадай тэмсэл

ПАРИЖ. (ТАСС). Баскнуудай ороной ажалшадай тэмсэл нэгэшье үдэр замханагүй. Франкис засагаархид Гипускоа провинцида онсо байдал соносхоод, сентябриин түрүүшын арбан хоногой туршада баскнуудай граждан эрхын түлөө тэмсэдэг 250 хүниие түрмэдэ хааһан гү, али сүлэлгэдэ ябуулһан байна. Баригдажа тушаагдаһан хүнүүдые сохино, наншана, зобооно туляана.

Һанаа зобоохоор тоонууд

ЛОНДОН. (ТАСС). Великобританиин хүдэлмэригүйшүүлэй тоо һүүлэй хоёр жэл соо 500 мянгаһаа дээшэ байгаа. Экономическа ба социальна шэнжэлгын национальна институдай орган болохо «Экономик резью» журналай мэдээнүүдые үндэһэ болгон, энэ жэлдэ ажалгүйшүүлэй тоо бүри олошорхо гээд «Лейбор рисерч» журнал заана. Тухайлхада, ерэхэ үбэлдөө ажалгүйшүүл 700 мянга хүрэхэ ха. Хэрбээ Хойто Ирландида хабаатай нэмэлтэ тоонуудые хараада абабал, нэгэдэмэл королевствэдэхи ажалгүйшүүлэй тоо ерэхэ үбэлдөө дүн хамта миллионой дүрбэнэй гурбан хуби болохо.

Пакистанай правительствын шиидхэбэр и

РАВАЛПИНДИ, октябриин 19. Үмсын фирмэнүүдэй орон худар саахар асархые хориһон Пакистанай правительствын шиидхэбэри тухай Исламабадта тусхайлан соносхогдоо гэжэ АПП агентствэ мэдээсэбэ. Октябриин 17-һоо саахар зөөлгэ Пакистанай гүрэнэй худалдаа наймаанай корпорациин мэдэлдэ үгтэбэ.

(ТАСС).

Араб гүрэнүүдэй газарые эзэмдэһэн Израилиин түримхэйшүүлтэй араб патриодууд үдэр бүри хатуу шангаар тэмсэжэ байһаар. **ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Арабай партизанууд ээлжээтэ операцида ошожо ябана.**

Ливанай «Дейли стар» газетэһээ абтаһан зураг.

ТАСС-ай фотохронико.

Ород хэлэ шудална

УЛААН-БААТАР. (ТАСС). Ород хэлэн МНР-тэ шудалагдадаг олондо мэдээжэ, хүндэтэй хари хэлэн юм. Элдэб мэргэжэлтэй, хүгшэншье, залуушье хүнүүд энэ хэлэ шудална. Бүхы хотонууд, аймагуудай түбүүдтэ — хоёр жэлэй курсанууд, харин эмхи зургаанууд, госхозууд ба хүдөө ажахын нэгэдэлнүүдтэ — ород хэлэ шудалха кружогууд эмхидхэгдэнхэй.

Ороной дээдэ һургуулинуудта ород хэлэн гол шудалха зүйлнүүдэй нэгэн болонхой. Ород хэлэнэй хэшээлнүүд телевиденеэр ходо дамжуулагдадаг, хэблэлэй хуудаһануудта саг үргэлжэ үгтэдэг.

А. Папандреугэй мэдүүлгэ

СТОКГОЛЬМ. (ТАСС). Зүйтэй мэдээнүүдһээ мэдээжэ болоһоной ёһоор, США уһан доогуур тамардаг өөрынгөө онгосонуудай ба ядерна зэбсэгтэй бомбардировщигуудай зарим баазануудые 1969 ондо Грециин газар дээрэ абаашахаар түсэблэнэ гэжэ «Союз центра» гэдэг грекческэ партиин хүтэлбэрилэгшэ, Швецидэ байхгаар ошоһон А. Папандреу мэдүүлээ.

Испаниин газар дээрэ агаарай ба далайн сэрэгэй баазануудые байлгаха тухай американ-испан табан жэлэй болзортой хэлсээе һунааха асуудалаар США Испани хоёрой хөөрэлдөөнүүдэй урагшагүйдэһэнэй һүүлээр энэ ушар мэдээжэ болоо гээд А. Папандреу хэлэбэ. «Иимэ түсэбые үгэ дуугүйгөөр» зүбшөөхэдөө эрхэ сүлөөдэ дуратай грек арадые дарлана.

Индонези Сингапур хоёрой хоорондохи харилсаан эуришэлдөөтэй болобо

ЛОНДОН. (ТАСС). Джакартаһаа Рейтер агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, хэдэн зуун демонстрацинууд Джакартадахи Сингапурай посольствын байшангые посольствын хүдэлмэрилэгшэдэй гэр байрануудые һандаргаба. Ушар юуб гэхэдэ, Индонезиин хоёр эрхэтэниие октябриин 17-до Сингапурта саазалһанһаа уламжалан иимэ ушар болоо.

Гэмнэгдэһэн хүнүүдые хайрада хүртөөн табиха гуйлтатайгаар Индонезиин президент Сухарто Сингапурай правительствада хандаһан байгаа. Гэбэшье сүүдэй шиидхэбэри үсэгэлдэр гүйсэдхэгдөөд, Джакартада ехэ зэбүүрхэл үүсхээ.

Информационно агентствэнүүдэй мэдээсэһэнэй ёһоор, Индонезиин парламент правительствада хандан, Сингапур тушаа «шанга хэмжээнүүдые» абаха гэһэн тогтоол гаргаа.

Совет милициин уголовно мүрдэлгын эмхинүүдэй байгуулагдаhаар 50 жэлэй ойдо

hҮБЭЛГЭН, ТҮРГЭН МҮРДЭГШЭДЭЙ hАЙНДЭР

Ниитын гурим сахидаг зургаануудай түүхэтэ ой — Совет милициин уголовно мүрдэлгын эмхинүүдэй анхан бии болгогдоhоор 50 жэлэй баярай ойе тэмдэглэжэ байнабди.

Октябриин социалис революциинар тогтоогдоhон шэнэ гүрэнэй — пролетариадай диктатурын засагай зургаануудай урда орёо, ехэ зорилгонуудай табигдаhаниинь мэдээжэ. Унагаагдаhан мүлжэгшэ ангинуудай эсэргүүсэлгые даран hүнөөхэ, ороноо хариин дайсадhаа хамгаалха, дотоодынгоо байдал hэргээн hайжаруулха, совет байгуулалта, хүдэлмэришэд, тариашадай хани барисаа бэхижүүлхэ, социалис демократи дэлгэрүүлхэ, ниитын шэнэ гурим тогтоохо, сахиха шухала байгаа. Эдэ бүхы зорилго бэелүүлхын тула Совет гүрэн захиргаанай тусхай зургаануудые, тэрэ тоодо ВЧК, сууд, милици, уголовно мүрдэлгын эмхи, ажалаар залан заhаруулха газарнуудые, бии болгоhон түүхэтэй.

Февралиин революциин удаа сагзуурын правительствын шиидхэбэреэр түрмэhөө табигдаhан аюултай гэмтэ ябадалтан империалис ба граждан дайнуудай хойшолонгуудай — hандаралай, үлэсхэлэнтэй, бэрхэшээлэй оршон байдалда дэбэрэн гаража эхилhэн ажалшадые хонжоо наймаашадай хууралга түргэдэhэн, тонуул дээрмэ олошорhон юм. Социалис гүрэндэ харша эдэ этигээдүүдтэй эрид шууд тэмсэхэ ябадал контрреволюциин урдаhаа пролетариадай эсэргүүсэлгын үргэлжэлэл гэжэ тоологдодог байгаа.

Хулигаантадаг, хонжоо наймаа үүдхэдэг этигээдүүд контрреволюционер, шпионуудтай адли харша дайсад мүн гээд, «Социалис Эхэ орондомнай аюул тохёолдоо» гэжэ совет эрхэтэдтэ хандаhан уряа соо сэгнэгдэhэн юм. «...бүхы мүлжэгшэдые, элдэб hүйдхэл ушаруулагшадые эсэслэн усадхаха хэрэгтэ ажалшадай, мүлжүүлэгшэдэй (тодорхойгоор хэлэбэл, үгытэйшүүлэй) диилэнхы олонхиие хабаадуулха шухала» гэhэн В. И. Ленинэй (Зохёолнууд, 27-дохи том, 235-дахи хуудаhанууд) заабарие хүтэлбэри болгон, ВЧК-гай, Совет милициин зургаанууд ниитын гурим эбдэгшэдтэй, совет хуули хазагайруулагшадтай эрид тэмсэхэ зорилгоёо бэелүүлжэ эхилhэн байна.

«Уголовно мүрдэлгын таhагуудые бии болгохо тухай дүрим» 1918 оной октябриин 5-да НКВД-эйн коллегеэр баталагдажа, нютагай Советүүдтэй нягта холбоотой уголовно мүрдэлгын зургаанууд орон доторнай хаа хаанагүй эмхидхэгдэhэн. Губерниска, город, уезднүүдэй ба хүдөө районуудай уголовно мүрдэлгын подразделенинүүд нютагай Советүүдтэ мэдэлтэй байхатаяа хамта, түбэй зургаанда — Центророзыскдо мэдэлтэйгээр дээрэ hээ түлөөлэгдэн томилогдодог байгаа.

Уголовно мүрдэлгын эмхинүүдэй тогтоогдоhон, бэхижэhэн үе саг хүндэ хүшэр хаhатай тулалдаhаниинь элитэ. Петроградые хамгаалгада, Царицынай түлөө байлдаануудта, Кронштадай үймөөе даралгада, Дон болон Кубаньда, Сибирь ба Алас-Дурнада хариин бүлимтарагшадтай, сагаантантай айхабтар шангаар тэмсэжэ, ороной бүхы дайсадые усадхаха хэрэгтэ уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэд ехэ туhа хүргэhэн алдартай.

Орёо хүндэ оршон байдалда Буряадай милициин зургаанууд тогтоогдоhон юм. Манай эндэхи үргэлжэ нэлэнхы ой хүбшэдэ семеновтоной бандидуудай үлэгдэл шэбээлээд, хорото hүйдхэл хэдэг, элдэб нюуса үгэсөө, нюдарган баяшуулай үймөө эмхидхэдэг байhан үедэ нютагай уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэд — урдатаань улаангвардеец, партизан ябагшад эдэбхитэд, хүдэлмэришэд, тариашадай хүбүүд, басагад элирүүлгэ, бэдэрэлгын хэмжээнүүдые абаха баатай болоhон. Жэшээлхэдэ, 1922 ондо Хориин милициин хүдэлмэрилэгшэд балгадай зэбсэгжэмэл отрядуудтай туласалдан, хүшэр байлдаануудые хэжэ, үймөөшэ бандидуудые бута сохиhон юм. Тиихэдэ Хориин милициин начальник Ларин баатарай үхэлөөр наhа бараа бэлэй.

Республикын бусад газарнуудта бии болоhон бандидууд уголовно мүрдэлгын зургаануудаар бүрин усадхагдаhан байгаа.

Байлдаануудта эдэбхитэйгээр хабаадажа, арадай дайсадтай тэмсэхэ, хонжоо наймаашадые, ниитын гурим хазагайруулагшадые элирхэлэн хорихотоёо хамта, уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэд үхибүүдэй, залуушуулай зайгуултажа, хулигаантаха ябадалтай ехэ тэмсэл хэhэн, хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулhан байдаг.

Богонёор тобшолон хэлэбэл, уголовно мүрдэлгэшэдэй габьяата хэрэгүүд мартагдашагүй алдар солотой. Зэбсэглэмэл бандидуудтай, аюултай гэмтэ ябадалтантай граждан дайнай үедэ, хожомынь, илангаяа НЭП-эй үедэ, хэhэн шанга тэмсэл, Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнда хабаадалга, ниитын гурим сахихын түлөө мүнөөнэй тэмсэлдэ эдэбхитэйгээр хабаадалга алдар солынь шатанууд болоно. Мүрдэлгэ, бэдэрэлгын уголовно хэрэг ябуулха элдэб онол арганууд, хэмжээнүүд хаhа сагтаа абтаhан юм. Эрэлхэг зориг, нарин мэргэжэл, партидаа, арад зондоо үнэн байлга уголовно мүрдэлгын албатанай зайлашагүй шэнжэ шанарынь байгаа, байхашье.

Үнгэрhэн табин жэлэй туршада манай республика дотор уголовно мүрдэлгын эрхим хүдэлмэрилэгшэд олоороо тодороо. Түрүү нүхэдэй дунда милициин полковник С. С. Перепанов, милициин полковник А. В. Ахметзянов, милициин подполковник Д. Г. Раднаев болон бусадые дурдамаар. Олон жэлдэ уголовно бэдэрэлгэ амжалтатайгаар хэhэн милициин майор Иван Алексеевич Пилипан Ленинэй орденоор шагнагданхай. «Хүндэлэлэй тэмдэг» ордендо үнинэй хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэн Александр Андреевич Савостин хүртэнхэй. Хяагтын аймагай милициин таhагай ахалагша оперуполномоченно Иван Ферапонтович Кулаков милициин зургаанда гушан жэл, тэрэнэй 20 гарыень уголовно мүрдэлгэдэ, амжалта түгэс хүдэлнэ. Тэрэнииень «Улаан Одоной» орден, 7 медаль гэрэшэлнэ. Уголовно мүрдэлгэ, бэдэрэлгын хэрэг эрхим hайнаар эрхилдэг нүхэдhөө Л. Чикаш, П. Сажин, М. Чукреев, А. Мосоров, Л. Иванов, И. Свилобой болон бусадай нэрэ тусхайлан дурдалтай.

Уголовно мүрдэлгын эмхинүүд үхибүүдэй таhагуудые олоор тогтоогоо. Тэндэ hургаал муутай үхибүүдые хүмүүжүүлнэ, түрэлхидэй дунда ойлгуулгамжын ехэ хүдэлмэри ябуулагдана. Любовь Алексеевна Степанова, Раиса Яковлевна Барсукова, Бригитта Халматовна Бадиева, Иннокентий Петрович Игумнов гэгшэд үхибүүдэй таhагуудай хүдэлмэри илангаяа эдэбхитэйгээр эмхидхэдэг юм. Бага наhанай эндүүгээр буруу замда орожо ябаhан үхибүүдые эхын энхэрэлээр заhан заларуулха гэжэ hайн дураараа оролдодог эдэбхитэй эхэнэрнүүд үхибүүдэй таhагуудта горитой туhаламжа үзүүлдэг. Жэшээ болгон дурдабал, Кабанскын аймагай Каменск тосхондо Софья Федоровна Иванова, Софья Иннокентьевна Григорьева гарhаа гаража ябаhан үхибүүдые шадамар бэрхээр хүмүүжүүлдэг, зүб замдань оруулдаг, мүн түрэлхидтэнь хүргэдэг аша туhаараа хүн зондо хүндэтэй болонхой.

Гэм хэгшэдые элишэлэн тодоруулха, ниитын гурим сахиха хэрэгтэ эрдэм, техникын түйлалтанууд үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болоо. Манай МООП-ой оперативно-техническа таhагта эксперт-криминалистнууд Д. Д. Базаров, А. С. Карпов гэгшэд шадабари ехэтэйгээр, нарин нягтаар хүдэлдэг. Тус таhагые даагша милициин майор В. Р. Васильев хүдэлмэрилэгшэдтөө тодорхой туhаламжа үзүүлхын тула ехэ оролдолго гаргадаг юм.

Уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэ бүхэн болбосоронгы, эрдэм hайтай байха зэргэтэй. Автомашина, мотоцикл жолоодожо, фото зураг буулгажа, дуу хаажа шадаха, самбо шудалhан, бэе махабадаар шалдэн шуран байха ёhотой. Ушар юуб гэхэдэ, гэмтэ ябадалтаниие барихын тула элдэб бэрхэшээл дабаха, hанагдаагүй байдалда орохо жэшээтэй болодог шуу.

Байгша оной февралиин 14-дэ хүнгэн таксиин жолоошон Бурдуковскиие алаад, машиныень абажа ябашаhан гэмтэниие 22 хоног бэдэржэ олоhон байнабди. Хара хэрэгээ далдалха hэдэлгэ гаргаhан хүниие элишэлэн барихын тула уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэд хэды ехэ оролдолго гаргааб. Алуургшан Демченко саазалагдахаар сүүдлэгдээд, hаяхан тэрэ бэелүүлэгдээ.

Гэмтэ ябадал хэгшэдые элишэлэн барихын тула уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэд хэдыдэшье, ямаршье сагта ами бэеэ гамнангүй ажалладаг гээшэ. Тэдэнэрэй бүри амжалтатайгаар хүдэлхэ хэрэгтэнь милициин бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй оролдосо, үргэн ниитэ зоной эдэбхи үүсхэл сэгнэшэгүй аша туhатай. Милициин зургаанууд бүхы ажал ябуулгаяа арад ниитын, гүрэнэй аша туhын тулада зорюулна гэжэ олон түмэн ажалшад hайн ойлгоно. Тиимэhээ манай хүдэлмэридэ хододоо туhалхые оролдодог. Хэдэн зуун, мянган туhалагшад — арадай дружиннигууд, комсомолой отрядууд, штабуудай эдэбхитэд манда үдэр бүри туhална.

Уголовно мүрдэлгын зургаануудай урдахи зорилгонь орёо, хүндэ, милициин бүхы эмхинүүдэй хамтын оролдолгоор шиидхэгдэхэнь дамжаггүй. Гэбэшье, гэмтэ ябадал гаргаhан уголовно хэрэгүүдые амжалтатайгаар шиидхэлгэ нэн түрүүн уголовно мүрдэлгын хүдэлмэрилэгшэдтэ, манай милициин дайшалхы отрядта даалгагдадаг байна.

Д. ЭРДЫНИЕВ,
Буряадай АССР-эй ниитын гурим сахиха министр.

MEXICO 68 ОЛИМПИИН НААДАН[...] ЗУРГААДАХИ ҮД[...]

Энэ үдэр манай командада шэнэ медальнуудые асараа. Сухумиин 23 наhатай агроном Виктор Санеев хэзээ хэзээнэйхиhээ шанга, орёо тулалдаанда бэрхээр хабаадажа, суглаарагшадые hонирхуулба. Гурбан дабхар hүрэлгын мүрысөөндэ хабаадахадаа, 17 метр 39 сантиметрэй зурлаа дабажа, Олимпиин чемпионой нэрэ солодо, алтан медальда хүртэбэ. Нэгэ доро зургаан спортсменэй 17 метрэй тэмдэгые дабаhан ушар хүнгэн атлетикын түүхэдэ үзэгдөөгүй юм.

Европын энэ чемпион хүндэ атледүүдэй дундаhаа дэлхэйн чемпиониие шүүгэ. Гэбэшье эдэнэр хоюулаа манай спортсменүүд байба. Дунда зэргын шэгнүүртэн сооhоо Ленинградай 30 наhатай штангист Борис Селицкий дэлхэйн рекорд дабтажа (485 кг), чемпион болоо. Киевэй 28 наhатай Владимир Беляев мүнгэн медальда хүртөө. Владимир мүн лэ 485 килограмм үргэhэн байна. Зүгөөр Селицкиhээ 300 граммаар хүндэ байжа, хоёрдохи hуури эзэлбэ.

Балта шэдэлгээр алдаршаhан Минскын спортсмен Ромуаль Клим хоёрдохи хүнэй дүн түйлаа. Дэлхэйн рекордсмен венгер Д. Живоцки балтаяа 73 метр 36 сантиметрэй зурлаа дээрэ буулгажа, Олимпиин чемпион болоо. Клим наймахан сантиметрээр тахюутаа.

Тэрэшэлэн Москвагай студентка Антонина Окорокова үндэрые харайлгаар хоёрдохи hуури эзэлбэ. Чехословакиин спортсменка М. Резкова манай спортсменкэhээ хоёрхон сантиметрээр (182 сантиметр) үлүү харайжа, Олимпиин чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө. Нүгөөдэ спортсменка Киевэй 18 наhатай Валентина Козырь 180 сантиметр үндэрые дабажа, бронзо медаль абаба.

50 километрэй зайда ябагаар ябалгын мүрысөөндэ манай спортсменүүд бираагүй. Эндэ ГДР-эй спортсмен К. Хене энэ зайе 1 час 13,6 секунда соо гаталжа, чемпион болоо. Хүнгэн атлетикын спортсменүүдтэ үгтэхэ 18 медалиин хахадыень социалис оронуудай спортсменүүд абаад ябана. Америкын хүнгэн атледүүд энэ үдэр нэгэ алтан медаль абаба. Эдэнэр бэрхэшээлнүүдые дабалгатай 110 метрэй зайе 13,3 секунда соо гаталаа.

5000 метрэй зайдахи түгэсхэлэй урилдаан hонирхолтойгоор дүүрэбэ. Урилдаанай hүүлшын тойролгодо тунисец М. Гаммуди хойноhоонь ана мана ябаhан кениицүүд Н. Тену К. Кейно хоёрто хүсэгдэнгүй гүйжэ, финишэй лентэ таhалба. Энэ зайгаа 14 минута 0,5 секунда соо гаталhан байна. Воронежой Николай Свиридов долоодохи hуури эзэлээ.

Спортын табан зүйлөөр мүрысэhэн Совет ороной команда мүнгэн медальда хүртөө. Манай спортсменүүд наадын түрүүшын үдэр эрхимлэhэн аад, фехтованяар хэдэн очкогоо алдаhан байна. Тамаралгын [...] зэргэ урагшаа дабшабашье, Венгриин сул[...] командые хүсэбэгүй. Өөр хоорондын мүрысөө[н...] Б. Ферм дүрбэн удаа дэлхэйн чемпион яба[...] А. Бальцое шүүжэ, Олимпиин чемпион болоб[о...] Павел Леднев бронзо медальда хүртөө.

Манай фехтовальщигууд hүүлэй үедэ [...] рысөөнүүдhээ яhала ехэ амжалта түйлажа гар[...]hан. Харин мүнөөдөө Мехикэдэ алтан медал[...] дүй ябана. Фехтованяар Олимпийн хоёрдохи [...] үедэ hэлмээр тулалдахадаа — москвич [...] мүнгэн медаль абаба. Поляк Е. Павлуцкий [...] чемпион болоо. Тэрэ гурбан удаа дэлхэйн чем[пио]hон юм. Токиодохи Олимпиин чемпион венгр [...] — гурбадахи, манай Владимир Назлымов [...] hуури эзэлбэ.

Октябриин 17-hоо тамарагшадай хоорон[дын мүры]сөөн эхилээ. Советскэ Союзай команда [...] Гейман, Г. Куликов, В. Мазанов, Л. Ильичев [...] эстафетэ дамжуулгын мүрысөөндэ шалгаржа, [...]таа мүнгэн медаль абаха болоо. Эдэнэр 3 ми[нута ...] секунда соо тэрэ зайе гаталба. США-гай [...] 3.31,7 секунда соо тамаржа, дэлхэйн рекорд[...]

Олимпиин бассейндэ трамплинhаа уhа руу [...] мүрысөөн эхилээ. Мүнөөдөө американка М. Ки[...]лэнхэй. Тэрэнэй удаа СССР-эй чемпионка Та[...] гожева ана мана тулалдажа ябаhаар.

Манай суглуулагдамал волейболно ком[анда] илалтатай: эрэшүүл — Болгариин командые, [...]нүүд — перугэйхидые шүүгээ. Эдэнэрэй [...] хоюуландань 3:0 тоотойгоор дүүрэбэ.

Ватерполистнуудай дунда болоhон мүрысөө[н...]най суглуулагдамал команда хоёрдохёо шүүб[...] ФРГ-гэйхидые 6:3 тоотойгоор шүүhэн байна.

hэлюуршэдэй хахад финальна мүрысөөн эхи[...] спортсменүүд түгэсхэлэй наадалда хабаадаха [...]бо. Манай оронойхид Анатолий Сасс, Алекса[...]шинин, мүн hүл залагшатайгаар дүрбэ дүрбөө[...]ма наймаараа урилдагшад тэмсэхэ юм. Боко[...] дунда шанга тулалдаан болоhоор. Мүн дүрэ бү[...]гатай барилдаан бүхэшүүлэй дунда захалаа [...] спортсменүүд долоо дахин шүүгээд, нэгэ тэнсэ[...]

Мехико. (ТАСС-ай тусхай [...])

Зурагууд дээрэ: (зүүн гарhаа) спортын та[бан зүй]лөөр мүрысэhэн СССР-эй спортын командын [...]шэд Стасис Шапарнис, Эдуард Сдобников, Бо[...]щенко, Павел Леднев ба Антонина Окорокова.

ТАСС-ай фотохр[оника].

Совет-монгол хани барисаанай hара

ХАНИ ХАЛУУН УУЛЗАЛГА

«Айлшад ерээ! Хүршэнэрэймнай концерт, наадан ехэл hонин даа» гэжэ Туранай совхозой ажалшадхүгшэн залуугүй магтан хөөрэлдэжэ байгаад hэн. Түнхэнэй аймагтай хилэ залган hуудаг монгол уласай Хүбсэгүүл аймагай ажалшадай түлөөлэгшэд hаяхан эхилhэн Совет-монгол хани барисаанай заншалта hарада хүршэнэрэйнгөө уряалаар аха дүү арадтаа айлшалжа ерэhэн юм. Эдэнэр Хүбсэгүүл аймагай соёлой ордоной уран hайханай бүлгэмэй гэшүүд. Тэдэнэй дунда алдар суута гараhан дуушад, хүгжэмшэд, зүжэгшэд бии. Жэшээлхэдэ, бүхэдэлхэйн залуушуулай IX фестивалиин алтан медалиин лауреат хүгжэмшэн Багаабазар, мүн VI фестивалиин бронзово медальда хүртэhэн дуушан эхэнэр Сосор, 1968 ондо болоhон бүхы Монгол ороной залуушуулай гурбадахи ехэ наадандаа түрүүлжэ, алтан медаляар шагнагдаhан залуу басаган Донсолмаа гэгшэд эдэ уран hайханай бүлгэмэйхидэй бүридэлдэ оролсоно.

Октябриин 8-hаа 15 хүрэтэр айлшалха үедөө хүндэтэ ханинарнай Туранай совхозой Мон, Туран, Туранай аршаан тосхонуудаар ябажа, совет нүхэдэйнгөө ажал хүдэлмэри, ажабайдалтай танилсаба. Ороhон, бууhан газартаа хүндэтэй hайнаар хүлеэгдэн, наада концерт харуулhан байна.

Айлшадай асарhан концертын программа угаа баян. Монгол арадай хуушанай ута аялгата дуу, хүгжэмhөө эхилээд, мүнөө үеын шэнэ эстрадна дуу, хатар болон гадаадын олон арадуудай дуу, хүгжэм гүйсэдхэгдэбэ.

Бэрхэ дуушад, хатаршад Сосор, Донсолмаа, Лувсан-Гомбо, хүгжэмшэд Багаабазар, Гармаахамжав болон бусадай наадахада, харагшад замхашагүй альга ташалгаар дахин наадахыень урижа, баяр хүргэнэд.

Монгол хани нүхэднай аймагай түб Хэрэн тосхондо, Аршаан курортдо, «Восточные Саяны» болон Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудта концерт наада табижа, тэндэхи ажалшадые ехээр баясуулаа. Ханинарай ябаhан лэ газарта халуун уулзалга болобо.

Хүршэ хоер аймагай арад зоной ижаhуудал ажал хүдэлмэриин, соёл культурын хүгжэлтэ тухай хөөрэлдөөн дэлгэрнэ. Ажалшадай асууха, hонирхохо юумэн олон. Аха дүү совет болон бусад социалис оронуудай туhаламжаар социализм байгуулжа байгаа шэнэ Монгол ороной ажалшадта баяр мэндые хүргэн, хойшодоо хани барисаагаа улам үргэдхэн, бэе бэедээ айлшалалсажа байхые Түнхэнэй ажалшад уряал табин хүршэнэрөө үдэшэhэн байна.

Д. ЦЫБЕНОВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: монгол айлшад Саянай совхозой түбтэ.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АХИР ЯДУУ ФУТБОЛИСТДАЛ...

ШОГ

Улаан-Үдын трамвайн паркын начальник П. В. Бархатовта түрэл гаралнуудынь айлшаар бууба гэхэ. Зүгөөр энэ ушар хүнэй анхарал татахагүй аад... инмэл юумэнhээ болоо юм даа. Холын айлшад хэдэ хоноhоной удаа гэр тээшээ түхеэрбэ ха. Айлшад үдэшэ орой поездоор ябаха аад, ямар транспортаар станци хүрэхэбибди гэжэ, столдоо hуужа эдеэлхэ зуураа хөөрэлдэhэн байгаа.

— Таксигаар ааб даа, — гээд гэрэй эзэн эхэнэр таhа дүүрэбэ.

— Таксишье болоно бээзэ, — гээд Петр Васильевич гүбэд гэбэ.

— Яахаб, такси хадаа такси, — гэжэ айлшад хэлэбэшье, хурдан «хүлэгүүдтнай» саг соогоо ерэхэ гүйл ха. Тиигэжэ hууhаар, хари, поездhоо гээгдэхэдээшье болохо гүбди.

— Тиигэжэшье болохо, — гэлдэн гэрэй эзэд эдэнэрые дэмжэбэ.

— Яаха юм, трамвайгаар ябаа hаамнай? — гэжэ айлшадай нэгэн дурадхаба.

— Тон зүб, — гээд Бархатовай hамган харюусаад, — манай Петя юушье гээ hаа, энэ хэрэгэй дарга ха юм. Бүхы юумэеэ хэхэл байха. Зүб гү, Петя? — гээд hамганиинь дабтан асууна...

Трамвайн буудал дээрэ дүрбэн хүн нилээд удаан хөөрэлдэжэ байhаар, сагайшье ошоhые мэдэбэгүй. Харин хүлеэhэн трамвайнь үгыл хадаа үгы. Тииhээршье байтар нэгэ трамвай харагдаба. Теэд энэнь нүгөө талаhаа. Энэ буудалда трамвай хүлеэгээшэд бүри олошорбо. Трамвайнууд нүгөөдэ талаар хойно хойноhоо hубарилдан үнгэржэл байна. Зүгөөр город руу ошохо нэгэшье трамвай ерэхэ юм бэшэ.

— Яаhан юумэ гээшэб. Ингэhээр поездhоо гээгдэхэмнай, — гэжэ ноёной hамган дуугаржархиба.

— Энээниие гуримшуулхада хүшэр юм гү? — гээд тэрэнь үгөөе үргэлжэлүүлнэ.

— Яахадааб даа, хүлеэел. Нэгээр хэлэхэдэ, трамвайнууд тэрэ талаараа ошоод лэ, hүүлдэнь эрьежэ ерэхэл. Тиихэдэнь лэ ябана бээзэбди, — гэжэ нэгэ хүхэ плащтай эрэ хүн хэлээд, эндэ суглаарагшадай hанаае заhана.

— Ядаhан лэ трампарк даа, хэзээ гуримтай болохо предприяти гээшэгшэб? — гэлдэжэ тэндэ байгаашад дураа гуталдана.

— Петенька, юундэ иинэ гээшэб? — гээд баhа hамганиинь асуугаад абана.

— Юун гэжэ, — гээд тэрэ хүхэ плащтай хүн таhа дүүрэбэ. — Мэдэхэ юм гүт? Ахир муугаар наададаг футболистнуудтал, трамвайнууд абаhаар нэгэ тээшэ харайлдадаг ха юм. Тэрэнэй удаа... гэдэргээ.

Эдэнэрэй нигэжэ хөөрэлдэж байхада, Петр Васильевич газар доро ороhойб гэжэ hанаандаа бодоно. Мүнөөдэр хэн диспетчер гээшэб? Яндан муугаар ажалладагнай энэл даа. Шалгаха, оролдохол бологдоо ха... — гэhэн hанал бодол Бархатовай ухаанда түрэнэ. Петр Васильевичай нигэжэ hанаа үнөөндэ дарагдажа байтар «Оо hоо, одоошье бултайба» гэhэн баяртай хашхараан, тэрэнэй толгойдонь түрэhэн бодолые таhалдуулба.

Арай шамай трамвайн хүрэжэ ерэхэдэ, улад зон түлхисэлдэжэ байгаад, трамвай руугаа оробод. Буруу hүрэхэдөө бөөгнэрөөн дундуур hамганайнь гарые үүдэндэ хабшажархиба ха. Сухалаа хүрэhэн hамганиинь кондукт[...] шаба.

— Та, намайе бү [...] Маанадта харааха ноёд[...] юм.

Петр Васильевич юун[...] дуугарха аргагүй, толгой[...] хююлhан могойдол, вагон[...] буланда бэеэ нюугаад [...] гэхэ.

Хүндэтэ уншагшад! П. Б[ар]хатовта түрэл, гаралнууда[...]hэн, ошоhые мэдэнэгүйбди. [...] маанадай ажалай hүүлээр [...] орой болоhон хойно трам[вай] ябаха гээ hаа, хэдэхэн часа[...] байжа дэмы hалгахаш. [...] «Трамвай муу ябана» гэhэ[н...]шадай бэшэгүүд тобоймо [...] боложо үгэнэ. Энэ статьяга[й...] трамвайн буудал дээрэ [...] үлүү байжа, хэрэгтэй газа[...]рэhэн байгаа. Нээрээшье тр[ам]нууд нэгэл тээшээ hуу[...] удаань гэдэргээ ерэдэг, [...] болоhон расписанитай. Эн[э...] гуримшуулхаар саг тулаа б[...] нүхэр Бархатов?

П. СЫРОМЯТНИК[ОВ]

Энээниие дуулаа hэн гүт?

«ГАЗАРАЙ» ЗАГАhАН

Энэдхэгэй загаhашад гол горходой хатажа шэргэhэн хойно загаhа баридаг. Тэдэнэр загаhашалхаяа ошоходоо хахуули абажа ябадаггүй, харин хүрзэ хэрэглэдэг байха юм. Загаhа уhан соо бэшэ, газар дороhоо баридаг байна.

Энэдхэгэй гол горходто анабас гэжэ hолжоржо ябадаг загаhан амидардаг. Тэрэ загаhан шулуунай дундуур, ногоон дээгүүр hолжорон ябахаhаа гадна, модон өөдэшье гарашадаг юм. Анабас уhанайнгаа хатан шэргэхэлээр зэргэлээшэ ондоо голдо hолжорон ябашадаг гү, али хахад метр гүнзэгыдэ шорой малтаад, газар доро орошодог байха юм. Загаhашад тэндэл олзобори хэдэг гээшэ.

Африкада протоптерус гэжэ загаhан амидарна. Тэрэ загаhан ган гасуурай болохолоор баhал газар доро орошоно.

УhА РУУ ШЭНГЭЭДЭГГҮЙ ДАЛАЙ

Хүн далайн эрьеhээ холохон тамаржа ошоод, бэеэ уhа руу шэнгээд гээд hуудаг. Тиихэдээ толгойгоо наранда шаруулхагүйн тула, шүхэр барьяад, ном уншажа hуудаг юм.

Ульгэр хаш даа? Бэшэ даа, бэшэ! Бүмбэрсэг дэлхэй дээрэ үнэхөөрөө тиимэ далай гэхэ гү, нуур бии. Тэрэ уhанда юумэн яаш шэнгэдэггүй. Энэ хадаа Палестинын Мертво (амигүй) далай юм. Далай газаашаа океантай холбоогүй, бүхы зүгhөө бүтүү хүрез соо хаагдажа байдаг. Уhаниинь дабhалиг дээрэhээ тэрээн руу хаягдаhан хатуу дабhан хайлдаггүй байна. Дабhа ехэтэй уhанайнь удельнэ шэгнүүр хүнэй бэеын шэгнүүрhээ хүндэ байдаг. Тиимэhээ тэрэ далайда тамарhан хүн шэнгэдэггүй, дээшээ хөөрэдэг байха юм.

(Календарьhаа абтаба.).

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаhанда: Чехословакиин газар дээрэ совет сэрэгүүдэй саг зуура байха гурим тухай СССР-эй, ЧССР-эй правительствануудай хоорондо баталагдаhан договор. «Хүгжэнги үйлэдбэритэй болообди» гэhэн В. Власовай статья. ТАСС-ай шухала мэдээсэлнүүд.

Хоёрдохи хуудаhанда [Бу]ряадай АССР-эй стат[исти]ческэ управлениин мэдэ[...] «Амтатай цех» гэhэн А. [...]томиной фоторепорт[аж], ВЛКСМ-эй 50 жэлэй [ойдо] зорюулагдаhан инфор[маци]нууд.

Гурбадахи хуудаh[анда] «Тайгын баатар» [...] О Березковой очерк. Хи[...]саанаhаа абтаhан мэдээ[...]нүүд.

Дүрбэдэхи хуудаh[анда] «Хэблэгдэhэн үгэнүүдэ[й] хэд» гэhэн А. Кушнаре[в...] репортаж. С. Гриневой [фе]льетон.

СЭНХИР ЭКРАНУУДТА

10 часhаа 14 час 30 минута хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 13 часhаа Олимпиин XIX нааданууд 16 часhаа 20 час 30 минута хүрэтэр Москваhаа дамжуулга. 16 час 05 минутаhаа театр. 16 час 30 минутаhаа Олимпиин XIX нааданууд. 17 час 30 минутаhаа таанад, эхэнэрнүүдтэ. 18 час 30 минутаhаа Олимпиин XIX нааданууд. 20 час 30 минутаhаа «Уран hайханай самодеятельность» гэhэн телевизионно журнал. 21 час 30 минутаhаа «50 жэлэй түүхэ, 1966 он» гэhэн дамжуулга. 22 час 30 минутаhаа дамжуулгын программа. Сагай уларил.

Редакторай орлоша[гша]
М. Н. НИМАЕ[В]

Манай адрес, телефон[ууд]

г. УЛАН-УДЭ, ул. Ленина [...]
Телефоны: редактора — [...] приёмная — 54-93. зам. ре[дактора] — 68-08. зам. редактора — [...] ответ. секретаря — 50-52. зам. [от]вет. секретаря — 66-76. от[дел] партийной жизни — 60-91. се[льско]го хозяйства — 64-36, 63-88. [пропа]ганды и агитации — 58-23. [про]мышленности и строительства [...] 61-35. советского строительства [и] быта — 69-58. культуры и [...] 60-21. писем и рабселькоров [...] 67-81. информации — 34-05. [обще]ственная приёмная — 56-62. [...]ное бюро — 57-63. фотолаборатория — 33-61.

Гор. Улан-Удэ, типография Управления по печати при Совете Министров БурАССР.

Н-02032.

Зак. № 104[...]

ШАТАР

ТҮРҮҮШЫН ХАХАДАЙ hҮҮЛЭЭР

Республикын профсоюзуудай түрүү hуури эзэлхын түлөө наадагай долоодохи уулзалга харагшадай гол анхараа хандуулаа. Эндэ Буряадаймнай чемпион Иванов Елсуковтой уулзаа. Галуута-Нуурай шатаршан бирагүйгөөр наадаа. Ябадалаа мууса хаража, хэдэн алдуу хээд, ямаршье тэмсэлгүйгөөр партияа Ивановто алдаhан байна. Власов Самариниие, Залкинд Черноскутовые шүүгээ. Авиазаводой чемпион Гонзолевский Мотовиловые шүүгээд, наадажа эхилhэнhээ хойшо түрүүшынгээ илалта түйлаа.

Шанга тулалдаанай hүүлээр Мункоев — Усов, Маншеев — Агафонов гэгшэдэй партинууд тэнсэлгээр дүүрэhэн байна.

Нэгэдэхи разрядай шатаршан Афанасьев мастерта кандидат Назимовтай уулзажа, hайнаар наадаа. Партинь Назимовые булиха байдалтайгаар хойшолуулагданхай. Сампилов үлүү бодотойгоор Межовтой наадаhан партияа хойшолуулhан байха юм. Гэбэшье Межовынь хэдэн хүбүүтэй.

Наадагдаагүй байhан ба хойшолуулагдаhан партинуудай наадалга болобо. Тэдэ уулзалганууд иимэ үрэ дүнтэйгөөр үнгэрөө: Усов — Елсуковые, Залкинд — Афанасьевые, Ивановые ба Агафоновые шүүгээ. Тиихэдэ Елсуков Агафоновые шүүгээд, Афанасьевтай тэнсэhэн байна. Афанасьев Самариниие шүүбэшье, Мункоевто алдаа. Маншеев Самариниие илаад, Межовто шүүгдэhэн байха юм. Власов Мотовиловые шүүгээ.

Наадагай түрүүшын хахад дүүрээ. Мункоев 6-hаа 5,5 очкотой, Власов — 7-hоо 6, Залкинд — 5-hаа 4, Иванов — 7-hоо 5 очкотой болоод, түрүүлжэ ябанад.

В. МАМИЛОВ.

Латвиин эрдэмтэдэй амжалта

Энэ асуудалда Латвиин эрдэмтэд харюу үгэhэн байна. Ой модо үтэгжүүлхэ шухала, тиихэдэ ашагтай гэhэн тобшолол хээ. Үтэгжүүлэгдэмэл газарта таригдаhан модоной ургалгань хахад жэлэй туршада дунда жэшээгээр нэгэ хахад — хоёр дахин түргэдэнэ. Латвиин модоной ажахые шэнжэлдэг институт азот, кали ба фосфорнуудые холижо үтэгжүүлхэ тодорхой заабари гаргаа. Тэрээндээ авиаци гү, али минеральнуудые 10 шахуу метрэ сасаха тракторна «пушка» хэрэглэнэ.

Рига. (ТАСС).